

Comisia Europeană
Direcția Generală Concurență

Vademecum

Legislația comunitară privind ajutoarele de stat

30 septembrie 2008

Prezentul manual este, de asemenea, disponibil pe site-ul internet consacrat concurenței al Comisiei Europene:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.cfm

Notă de atenționare:

Prezentele fișe informative redau un rezumat concis, câteodată simplificat, al legislației privind ajutoarele de stat. Evident, niciun fel de drepturi nu pot fi derivate din rezumatele și tabelele prezentate în aceste fișe. Pentru o versiune autorizată a normelor care se aplică în fiecare domeniu, cititorul este ghidat spre textele legislative complete, ale căror trimiteri exacte sunt specificate în fiecare fișă.

Prezenta versiune a vademecumului a fost actualizată la 30 septembrie 2008.

Cuprins

1.	Introducere	4
2.	Măsuri prevăzute de normele privind ajutoarele de stat.....	5
3.	Ajutoare de stat compatibile	6
4.	Metodologia de bază utilizată în evaluarea ajutoarelor de stat	10
5.	Proceduri de notificare și autorizare	12
6.	Ajutoarele de stat în cadrul programelor de fonduri structurale.....	15
	Anexă: Fișe privind ajutoarele de stat.....	17
Fișa 1	Regulament general de exceptare pe categorii	18
Fișa 2	Ajutor pentru combaterea schimbărilor climatice și alte măsuri de protecție a mediului.....	24
Fișa 3	Ajutoare pentru cercetare, dezvoltare și inovare	31
Fișa 4	Ajutor regional.....	35
Fișa 5	Ajutorul pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate	41
Fișa 6	Ajutor pentru întreprinderile mici și mijlocii.....	43
Fișa 7	Ajutorul pentru ocuparea forței de muncă.....	46
Fișa 8	Ajutor pentru formare.....	48
Fișa 9	Măsuri de capital de risc	50
Fișa 10	Elemente de ajutor în vânzarea de terenuri și clădiri de către autoritățile publice.....	53
Fișa 11	Servicii de interes economic general.....	54
Fișa 12	Comunicarea privind garanțiile.....	56
Fișa 13	Regula „de minimis”	58

1. Introducere

Comisia Europeană a adoptat recent Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare (RGECA), care prevede, pentru numeroase măsuri de ajutor de stat, exceptarea de la obligația de a fi notificate Comisiei. Introducerea regulamentului în cauză reprezintă unul dintre principalele elemente de reformă a ajutoarelor de stat întreprinsă de Comisie în ultimii ani. Această reformă constituie un pas esențial către reducerea birocrăției și modernizează abordarea controlului ajutoarelor de stat pentru a contribui la Strategia de la Lisabona, care vizează dezvoltarea durabilă, competitivitatea industriei UE, crearea de locuri de muncă, precum și coeziunea socială și regională.

Controlul ajutoarelor de stat acordate în UE este o componentă esențială a politicii în domeniul concurenței și o măsură de protecție necesară pentru o concurență efectivă și liberul schimb. Prin crearea unui cadru comun, normele privind ajutoarele de stat asigură, în primul rând, condiții de egalitate pentru întreprinderile europene și evită implicarea statelor membre într-o competiție pentru subvenții inutilă, care nu ar fi durabilă la nivelul statelor membre și ar acționa în detrimentul întregii UE. În al doilea rând, Comisia încurajează statele membre și regiunile să acorde prioritate acțiunii de consolidare a competitivității economiei lor, precum și de consolidare a coeziunii sociale și regionale. Reforma ajutoarelor de stat vizează redirecționarea ajutoarelor către obiectivele legate de Strategia de la Lisabona, precum cercetarea, dezvoltarea și inovarea (CDI), măsuri de capital de risc, formare, energii regenerabile/schimbări climatice și alte măsuri de protecție a mediului. În cele din urmă, normele UE impun părților interesate să verifice dacă ajutorul de stat reprezintă un instrument politic adecvat pentru atingerea obiectivelor de interes comun. Controlul ajutoarelor de stat contribuie, astfel, la evitarea utilizării neraționale a resurselor publice, pentru care, în final, contribuabilii ar fi cei care ar trebui să plătească.

Dispozițiile privind controlul ajutoarelor de stat sunt variate și derivă din tratat, din legislația secundară și hotărârile judecătorești. Obiectivul prezentului *vademecum* este să ofere o scurtă prezentare generală a normelor privind ajutoarele de stat aplicabile. Acesta nu furnizează o descriere exhaustivă a acestor norme, nici a modului de aplicare a acestora. *Vademecumul* se constituie din două părți: (i) o parte generală în care sunt prezentate conceptele de bază în materie și (ii) fișe individuale consacrate principalelor instrumente de ajutor sau teme specifice.

Conform planului de acțiune al Comisiei în domeniul ajutoarelor de stat, care constituie foaia de parcurs a reformei în acest domeniu, o serie de texte normative au fost revizuite și adoptate în ultimii trei ani, inclusiv orientările privind ajutoarele de mediu (inclusiv schimbările climatice), cadrul privind cercetarea, dezvoltarea și inovarea sau orientările privind ajutoarele regionale. Noul RGECA constituie o măsură specială în această privință, care uniformizează și simplifică normele existente privind exceptările pe categorii în toate instrumentele și sectoarele. În consecință, revizuirea *vademecumului* era necesară pentru a reflecta aceste schimbări.

În prezent, reforma ajutoarelor de stat inițiată de Comisie în 2005 se apropie de final. Odată cu Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare și pachetul de măsuri de simplificare referitoare la aspectele procedurale ale controlului ajutoarelor de stat (care cuprinde propuneri de procedură simplificată pentru anumite notificări, un cod al bunelor practici și o comunicare privind aplicarea legislației în domeniul ajutoarelor de stat de către

instanțele naționale) ca etapă finală a reformei, Comisia continuă să mențină concurența, lăsând statelor membre libertatea de a alege instrumentele de sprijin cele mai adecvate politicii lor globale.

2. Măsuri prevăzute de normele privind ajutoarele de stat

Punctul de plecare al politicii UE privind ajutoarele de stat se regăsește în articolul 87 alineatul (1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene (denumit în continuare „tratatul”). Acest articol stipulează că ajutoarele de stat sunt, în principiu, incompatibile cu piața comună. Conform articolului 88 din tratat, Comisiei i se conferă rolul de a controla ajutoarele de stat. Articolul în cauză solicită, de asemenea, statelor membre să informeze Comisia în prealabil în ceea ce privește orice plan de acordare a unui ajutor de stat („*obligație de notificare*”).

Autorii tratatului nu au sugerat că Comisia ar trebui să încerce să monitorizeze și să controleze toate tipurile de măsuri care ar putea afecta societățile comerciale.

Normele privind ajutoarele de stat se aplică doar măsurilor care îndeplinesc toate criteriile enumerate la articolul 87 alineatul (1) din tratat și în special:

(a) Transfer de resurse de stat

Normele privind ajutorul de stat cuprind exclusiv măsuri care implică transferul de resurse de stat (inclusiv autorități naționale, regionale și locale, bănci și fundații publice etc.).

Mai mult, nu este necesar ca ajutorul să fie acordat de statul ca atare. Ajutorul poate fi acordat de un organism intermediar public sau privat desemnat de către stat. Acest aspect privește, de exemplu, cazurile în care o bancă privată are responsabilitatea de a gestiona o schemă de ajutor pentru IMM-uri finanțată de stat.

Transferurile financiare care constituie ajutor pot lua mai multe forme:

nu doar subvenții sau reducerea dobânzii, ci și garanții pentru împrumuturi, provizioane aferente metodei de amortizare accelerată, injecții de capital, scutiri fiscale etc.

(b) Avantaj economic

Ajutorul trebuie să constituie un avantaj economic de care întreprinderea nu ar fi beneficiat în mod normal. Exemple mai puțin evidente de tranzacții care îndeplinesc această condiție sunt date mai jos:

- O firmă achiziționează/închiriază teren aflat în proprietate publică la un preț mai mic decât nivelul pieței;
- O societate comercială vinde statului teren la un preț mai mare decât nivelul pieței;
- O societate comercială se bucură de acces privilegiat la infrastructură fără a plăti vreo taxă;
- O întreprindere obține capital de risc de la stat în condiții care sunt mai avantajoase decât cele pe care le-ar obține de la un investitor privat.

(c) Selectivitate

Ajutorul de stat trebuie să fie selectiv, afectând astfel echilibrul între anumite firme și competitorii acestora. „Selectivitatea” este ceea ce diferențiază ajutorul de stat de așa-numitele „măsuri generale” [și anume măsuri care se aplică fără deosebire tuturor firmelor din toate sectoarele economice dintr-un stat membru (de exemplu majoritatea măsurilor

fiscale naționale)].

O schemă este considerată „selectivă” dacă autoritățile care o gestionează se bucură de o anumită putere discreționară. Criteriul selectivității este de asemenea îndeplinit dacă schema se aplică doar unei porțiuni din teritoriul unui stat membru (acesta este cazul pentru toate schemele de ajutor de stat regional și sectorial).

(d) Efectul asupra concurenței și al comerțului

Ajutorul trebuie să aibă un efect potențial asupra concurenței și comerțului între statele membre. Este suficient dacă se poate arăta că beneficiarul este implicat într-o activitate economică și că activează pe o piață în care există activități de comerț între state membre. Natura beneficiarului nu este relevantă în acest context (chiar și o organizație non-profit se poate angaja în activități economice).

Comisia este de părere că ajutorul constituit din sume mici (ajutor *de minimis*¹) nu are un efect potențial asupra concurenței și comerțului între statele membre. Comisia consideră așadar că un asemenea ajutor nu intră sub incidența articolului 87 alineatul (1) din tratat.

Această scurtă descriere a criteriilor de definire a ajutorului de stat arată că sfera de aplicare a normelor comunitare privind ajutorul de stat este largă (dar nu nelimitată).

3. Ajutoare de stat compatibile

Conform articolului 87 alineatul (1) din tratat, măsurile de ajutor care îndeplinesc toate criteriile rezumate mai sus sunt, în principiu, incompatibile cu piața comună. Cu toate acestea, principiul incompatibilității nu merge până la o interdicere totală. Articolul 87 alineatele (2) și (3) din tratat specifică un număr de cazuri în care ajutorul de stat poate fi considerat acceptabil (așa-numitele „excepții”). Existența acestor excepții justifică, de asemenea, verificarea de către Comisie a măsurilor de ajutor de stat planificate, după cum se prevede în articolul 88 din tratat. Acest articol prevede că statele membre trebuie să notifice Comisia în ceea ce privește orice plan de a acorda ajutor de stat înainte de punerea în aplicare a acestuia. De asemenea, articolul conferă Comisiei puterea de a decide dacă măsura de ajutor propusă se califică drept excepție sau de a hotărî „suspendarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză”.

Pentru majoritatea cazurilor de ajutor de stat, cele mai relevante clauze de exceptare sunt cele de la articolul 87 alineatul (3) litera (a) și de la articolul 87 alineatul (3) litera (c) din tratat:

- Articolul 87 alineatul (3) litera (a) tratează „ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut”;
- Articolul 87 alineatul (3) litera (c) tratează „ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale într-o măsură care

¹ A se vedea anexa: fișa 13 privind regula *de minimis*.

contravine interesului comun”.

Prin exercitarea prerogativelor sale, Comisia a elaborat abordări specifice în funcție de mărimea firmei, amplasamentul său, industria în cauză, scopul ajutorului etc. Pentru a asigura transparența, previzibilitatea și securitatea juridică, Comisia a făcut publice criteriile pe care le utilizează atunci când decide dacă măsurile de ajutor notificate se califică pentru excepție. Aceste publicații au luat forma de regulamente, „comunicări”, „cadre”, „orientări” și scrisori către statele membre².

Putem distinge trei categorii principale de ajutor conform articolului 87 alineatul (3) litera (a) și articolului 87 alineatul (3) litera (c) din tratat:

(a) Ajutor regional

Articolul 87 alineatul (3) litera (a) și articolul 87 alineatul (3) litera (c) din tratat oferă o bază pentru acceptarea măsurilor de ajutor de stat destinate să abordeze probleme regionale:

- Articolul 87 alineatul (3) litera (a) din tratat se aplică ajutorului de stat pentru promovarea dezvoltării „*regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut*”. De aceea statutul articolului 87 alineatul (3) litera (a) este acordat pe baza unui criteriu UE [regiunile NUTS II cu un PIB/locuitor (SPC) mai mic de 75% din media UE-25³]. Pentru perioada 2007-2010, regiunile cu mai puțin de 75% din media UE-15 a PIB/locuitor (SPC)⁴ sunt de asemenea eligibile conform articolului 87 alineatul (3) litera (a).
- Articolul 87 alineatul (3) litera (c) din tratat tratează ajutoarele pentru alte tipuri de regiuni (naționale) cu probleme, „*ajutoare destinate să faciliteze dezvoltarea ... anumitor regiuni economice*”. Acest articol dă statelor membre posibilitatea de a ajuta regiuni care sunt dezavantajate *comparativ cu media națională*. Lista regiunilor care se califică pentru această excepție este decisă de asemenea de către Comisie, dar la propunerea statelor membre. Statele membre pot utiliza criteriile *naționale* pentru a-și justifica propunerea.

Criteriile utilizate pentru evaluarea ajutorului regional sunt colectate în „Orientările privind ajutorul regional național pentru 2007-2013”. Conținutul acestui document este rezumat în fișa informativă privind ajutorul regional din anexă.

(b) Alte norme orizontale

Normele intersectoriale sau „orizontale” stabilesc poziția Comisiei cu privire la anumite categorii de ajutor care sunt destinate să abordeze probleme care pot apărea în orice industrie și regiune.

Până în prezent, Comisia a adoptat „cadre”, „orientări” sau „regulamente de exceptare pe categorii” care stabilesc criteriile ce trebuie aplicate următoarelor categorii de ajutor:

² Toate regulamentele, comunicările, cadrele și orientările sunt disponibile pe site-ul internet al DG Concurență: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html

³ Pentru a asigura consecvența, datele UE-25 sunt utilizate pentru întreaga perioadă 2007-2013.

⁴ Echivalent cu 82,2% din media UE-25 a PIB-ului pe cap de locuitor.

- ajutor pentru combaterea schimbărilor climatice și pentru protecția mediului;
- ajutor pentru cercetare, dezvoltare și inovare;
- ajutor pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate;
- ajutor pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- ajutor pentru ocuparea forței de muncă;
- ajutoare pentru formare;
- ajutor pentru capitalul de risc; și
- ajutor pentru servicii de interes economic general.

Un rezumat al „normelor”, „cadrelor” și „orientărilor” referitoare la fiecare categorie de ajutor de mai sus este prezentat, de asemenea, în fișele informative din anexă.

(c) Norme sectoriale

Comisia a adoptat de asemenea norme specifice în funcție de industrie sau norme „sectoriale”, care definesc abordarea sa cu privire la ajutorul de stat în anumite industrii. Cele mai importante în acest context sunt următoarele:

- *Sectoare generale*

De-a lungul anilor au fost adoptate norme speciale pentru o serie de sectoare caracterizate printr-o serie de probleme sau exigențe specifice care trebuiau rezolvate printr-un set specific de norme. Acestea includ în prezent sectoarele de producție audiovizuală, radiodifuziune, cărbune, electricitate (costuri irecuperabile), servicii poștale și construcții navale. Există, de asemenea, restricții specifice în ceea ce privește acordarea de ajutor industriei oțelului și industriei fibrelor sintetice.

- *Agricultura, silvicultura, pescuitul și acvacultura*

Normele generale privind ajutoarele de stat descrise în prezentul vademecum nu se aplică sau se aplică în mică măsură în sectoarele implicate în producția și comercializarea produselor agricole și piscicole⁵. Normele care se aplică acestor sectoare sunt stabilite în principal în Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru sectorul agricol și silvic pentru 2007-2013⁶ și în Orientările comunitare privind examinarea ajutorului de stat pentru pescuit și acvacultură⁷.

Mai multe informații privind normele care se aplică în aceste sectoare pot fi obținute de la unitățile pentru ajutorul de stat din cadrul DG Agricultură și Dezvoltare Rurală și DG Afaceri Maritime și Pescuit.

- *Transporturi*

⁵Lista produselor în cauză este specificată în anexa I a Tratatului CE (adresă internet: <http://eur-lex.europa.eu/ro/treaties/index.htm>).

⁶Jurnalul Oficial C 319, 27.12.2006, p.1.

⁷Jurnalul Oficial C 84, 3.4.2008, p. 10.

În sectorul transportului rutier, se aplică majoritatea normelor generale privind ajutorul de stat [inclusiv regulamentul *de minimis*, deși există un număr de excepții (de exemplu echipamentul de transport nu este în general eligibil pentru ajutor, ajutorul pentru achiziționarea de vehicule pentru transportul rutier de mărfuri este exclus din regulamentul *de minimis*, iar plafonul *de minimis* este redus la 100 000 EUR pentru sectorul transportului rutier)].

Normele sectoriale privind ajutorul de stat se aplică în alte sectoare din domeniul transporturilor (transport feroviar, aerian, maritim și fluvial). Informații despre normele privind ajutorul de stat din aceste sectoare pot fi obținute de la unitatea pentru ajutorul de stat din cadrul DG Energie și Transport⁸.

DG Energie și Transport este responsabilă, de asemenea, cu aplicarea normelor privind ajutorul de stat pentru sectorul cărbunelui⁹.

(d) Instrumente de ajutor specifice

Pentru utilizarea instrumentelor de ajutor specifice cum ar fi garanții, ajutor fiscal, injecții de capital sau pentru calcularea conținutului de ajutor al unei măsuri, s-a oferit îndrumare prin publicarea unui număr de comunicări care sunt disponibile pe site-ul internet consacrat concurenței al Comisiei Europene.

Rezumat

Cu excepția competențelor DG Agricultură, DG Pescuit și DG Energie și Transport menționate mai sus, DG Concurență este responsabilă pentru ajutorul din toate celelalte sectoare.

Tabelul 1 cuprinde o prezentare generală a principalelor categorii de ajutor prevăzute în „orientările”, „cadrele” sau „regulamentul de exceptare pe categorii” adoptate de Comisie până în prezent. Tabelul indică, de asemenea, pentru fiecare dintre aceste categorii dacă excepția se aplică pe întreg teritoriul UE sau dacă se limitează la regiunile asistate. În ultima coloană din tabel se menționează titlul fișei informative (a se vedea anexa) în care ajutorul este descris.

Tabel 1. Principalele categorii de ajutor regional și orizontal autorizate conform orientărilor, cadrelor și regulamentelor UE

Ajutor pentru:	Regiuni care pot beneficia de ajutor regional		Alte regiuni	Fișa relevantă (a se vedea anexa)
	Zone prevăzute la	Zone prevăzute la articolul 87		

⁸ A se vedea http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/state_aid/transport_en.htm

⁹ Mai precis, DG Transport și Energie este responsabilă pentru cărbunele solid cuprins în definiția Regulamentului (CE) nr. 1407/2002 al Consiliului din 23 iulie 2002 privind ajutorul de stat în industria carboniferă, însemnând cărbune categoria A și B de grad înalt, mediu și scăzut în sensul sistemului internațional de codificare pentru cărbune stabilit de Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa.

	articolul 87 alineatul (3) litera (a)	alineatul (3) litera (c)		
Investiție inițială (întreprinderi mari)	Da	Da	Nu	Ajutor regional + RGECA
Investiție inițială (IMM-uri)	Da	Da	Da	Ajutor regional + Ajutor pentru IMM + RGECA
Cheltuieli de mediu	Da	Da	Da	Ajutor de mediu + RGECA
Cheltuieli CDI	Da	Da	Da	Ajutorul pentru CDI + RGECA
Ajutor pentru transport(*)	Da(*)	Da(*)	Nu	Ajutor regional
Ajutor de tip „soft” (IMM-uri)	Da	Da	Da	Ajutor pentru IMM-uri + RGECA
Ajutor pentru capital de risc	Da	Da	Da	Ajutor pentru capital de risc +RGECA
Servicii de interes economic general	Da	Da	Da	Servicii de interes economic general
Ajutor pentru formare	Da	Da	Da	Ajutor pentru formare + RGECA
Ajutor pentru salvare și restructurare	Da	Da	Da	Ajutor pentru salvare și restructurare

* Ajutor pentru compensarea costurilor de transport suplimentare suportate de întreprinderi localizate în regiuni ultraperiferice sau în regiuni cu densitate scăzută a populației.

4. Metodologia de bază utilizată în evaluarea ajutoarelor de stat

Bazându-se pe experiența și expertiza acumulate de-a lungul timpului, programul de reformă a ajutoarelor de stat a introdus o abordare economică mai precisă în ceea ce privește evaluarea cazurilor de ajutor de stat. Definiția unei metodologii și a unor criterii economice mai precise de evaluare a elementelor pozitive și negative a unei măsuri de ajutor de stat a avut drept obiectiv „acordarea unui volum mai mic de ajutoare de stat, dar mai bine direcționate”.

Economia joacă un rol important în analiza ajutoarelor de stat atât în stadiul calificării ajutoarelor în temeiul articolului 87 alineatul (1) din tratat, cât și pentru evaluarea compatibilității măsurilor de ajutor. În ceea ce privește prima etapă, Comisia a revizuit comunicarea *de minimis* (fișa 13) și comunicarea privind garanțiile (fișa 12) și revizuieste, în prezent, comunicarea privind principiul investitorului privat în economia de piață.

Evaluarea compatibilității unui ajutor reprezintă, în principal, analiza **efectelor pozitive** ale ajutorului (în termeni de contribuție la realizarea unui obiectiv de interes comun bine definit) comparativ cu **efectele negative** ale acestuia (în principal denaturarea concurenței și a comerțului), ceea ce constituie „**testul comparativ**”. Pentru ca ajutorul să fie declarat compatibil, acesta trebuie să fie necesar și proporțional pentru realizarea unui obiectiv specific de interes comun.

Cu toate acestea, abordarea economică mai precisă nu înseamnă că fiecare caz de ajutor de stat face obiectul unei evaluări aprofundate specifice. Utilizând raționamentul economic al testului comparativ, Comisia a ținut seama de cerințele economice atunci când a stabilit normele generale privind ajutoarele de stat, oferind, în același timp, posibilitatea utilizării sistemului de control cel mai adecvat. În consecință, cazurile cu cele mai mici efecte de denaturare nu sunt considerate ajutor de stat (a se vedea fișa 13 referitoare la ajutorul *de minimis*). În al doilea rând, cazurile pentru care se poate elabora un set de criterii de compatibilitate *ex ante* ușor de aplicat sunt scutite de obligația de notificare (a se vedea fișa 1 privind RGECA). Următorul nivel, evaluarea standard, permite Comisiei să evalueze majoritatea cazurilor de ajutor în raport cu condițiile predefinite (inclusiv intensitățile ajutorului predefinite) în scopul asigurării proporționalității și necesității ajutorului, precum și a efectelor de denaturare limitate ale acestuia, și anume pentru care evaluarea economică precisă este efectuată *în bloc* în prealabil și este reflectată în prezumțiile legale ale normelor. Ultimul nivel de control – evaluarea detaliată – se aplică acelor cazuri care pot determina efectele de denaturare cele mai grave, în cazul cărora Comisia verifică fundamentarea economică a ajutorului de la caz la caz.

Tabelul 2: Gradarea evaluării

1	Niciun ajutor – nivelul <i>de minimis</i>
2	Regulament general de exceptare pe categorii (RGECA)
3	Evaluare standard
4	Evaluare detaliată

Elementul de bază al abordării economice mai precise îl constituie **testul comparativ**. Aceasta reprezintă în principal o analiză costuri-beneficii a măsurii propuse.

Testul comparativ conține următoarele elemente de analiză:

1. Obiectiv de interes comun bine definit

Ajutorul ar trebui să aibă un obiectiv de interes comun bine definit (precum creșterea economică, ocuparea forței de muncă, coeziunea, protecția mediului înconjurător etc.). Acesta poate include obiective atât de **eficiență**, cât și de **echitate**. Obiectivul de eficiență vizează corectarea unei disfuncționalități a pieței (de exemplu, efecte externe, informații imprecise și probleme de coordonare). Obiectivele de echitate pot include, de exemplu, încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap sau încurajarea întreprinderilor să creeze uzine în regiuni defavorizate. În anumite cazuri, ajutorul poate fi autorizat, de asemenea, pentru promovarea tranziției către piețe mai eficiente.

2. Instrument bine conceput

Ideea fundamentală este de a stabili dacă ajutorul este adecvat pentru realizarea obiectivului de interes comun identificat mai sus. În acest scop, răspunsurile la următoarele trei întrebări vor fi cruciale:

- Ajutorul de stat este un **instrument de politică adecvat**? Fără a influența alegerea statelor membre în materie de instrumente de politică, ajutoarele de stat ar trebui utilizate în cazurile în care avantajele utilizării unui instrument selectiv (precum ajutorul de stat) sunt stabilite și demonstrate.

- Măsura are **efect stimulat**iv? Ajutorul schimbă comportamentul beneficiarului? Ca urmare a primirii ajutorului, beneficiarul ar trebui să desfășoare activități (i) pe care nu le-ar desfășura deloc în absența ajutorului sau (ii) pe care le-ar desfășura numai parțial sau în mod diferit. Obiectivul este de a se evita acordarea de ajutor de stat pentru o activitate pe care întreprinderea în cauză ar desfășura-o oricum, chiar și în absența ajutorului, în aceeași măsură (de exemplu, o formare pe care o întreprindere ar trebui să o asigure angajaților săi oricum pentru a putea funcționa).
- Măsura de ajutor este **proporțională** cu problema abordată? Această întrebare este menită să stabilească dacă aceeași modificare de comportament ar fi putut fi obținută cu un ajutor mai mic. Suma și intensitatea ajutorului trebuie să se limiteze la minimul necesar pentru ca activitatea să aibă loc. În mod normal, ajutorul este considerat proporțional dacă sunt respectate intensitățile maxime de ajutor stabilite de legislație.

În scopul realizării analizei, Comisia trebuie să identifice un **scenariu contrafactual**. Acesta constă în compararea proiectului care beneficiază de ajutor cu situația ipotetică în care nu s-ar acorda ajutor. Numai în acest mod pot fi analizate anumite obiective de interes comun (de exemplu o disfuncționalitate a pieței) și efectul stimulat (s-a înregistrat o schimbare în comportamentul beneficiarului?).

3. Analiza efectelor pozitive și negative/bilanț global pozitiv

Acest punct vizează efectele negative posibile ale ajutorului și măsura în acestea sunt compensate de efectele pozitive.

Efectele negative sunt în principal efecte de denaturare a concurenței și comerțului. Efectele negative pot cuprinde prevenirea ieșirii și menținerea acestora pe linia de plutire, excluderea investițiilor private, afectarea stimulentei dinamice, costurile cu ajutoarele de stat legate de cheltuielile fiscale etc.

Pentru ca ajutorul să fie considerat compatibil, un volum mare de efecte negative trebuie compensate într-o măsură suficientă printr-un nivel ridicat corespunzător al efectelor pozitive ale ajutorului. În scopul realizării acestei analize, cele două tipuri de efecte ar trebui exprimate atât în termeni calitativi, cât și, pe cât posibil, cantitativi. Comisia va efectua o evaluare globală a impactului acestora asupra producătorilor și consumatorilor de pe piețele vizate de măsura de ajutor. Rezultatul global va depinde de o serie de caracteristici ale măsurii de ajutor propuse și va fi evaluat de la caz la caz pentru măsurile care fac obiectul evaluării detaliate.

5. Proceduri de notificare și autorizare

Controlul comunitar al ajutorului de stat se bazează pe un sistem de autorizări *ex ante*. În cadrul acestui sistem, statele membre au obligația de a informa Comisia („*notificare ex ante*”) în ceea ce privește orice plan de acordare sau modificare a ajutorului de stat și nu pot aplica un astfel de ajutor înainte ca acesta să fi fost autorizat de către Comisie („*principiul suspendării*”). Conform tratatului, Comisia are competența de a decide dacă măsura notificată constituie sau nu ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din tratat, iar, dacă este

așa, dacă se califică drept excepție conform articolului 87 alineatele (2) și (3) din tratat. Statele membre nu pot acorda niciun ajutor de stat decât dacă acesta a fost notificat și autorizat de către Comisie. Orice ajutor care este acordat fără aprobarea Comisiei este clasificat automat drept „ajutor ilegal”. Conform actualelor norme procedurale, Comisia are obligația de a dispune recuperarea de la beneficiari a oricărui ajutor ilegal care a fost găsit ca fiind incompatibil cu piața comună. Mai mult, curțile/instanțele europene au recunoscut că judecătorii de la nivel național au competența de a decide dacă procedurile de notificare au fost respectate și, în caz contrar, de a dispune recuperarea ajutorului în cauză și a dobânzii aferente.

În ultimii ani, Comisia a inițiat un proces de modernizare și simplificare a procedurilor privind ajutoarele de stat. În acest scop, Consiliul a adoptat Regulamentul (CE) nr. 994/98 din 7 mai 1998, care permite Comisiei să adopte așa-numitele „regulamente de exceptare pe categorii de ajutoare” pentru ajutorul de stat. Prin aceste regulamente, Comisia poate declara anumite categorii de ajutor de stat ca fiind compatibile cu tratatul dacă acestea îndeplinesc anumite condiții, exceptându-le astfel de la obligația de notificare prealabilă și aprobare a Comisiei. În trecut, Comisia a adoptat mai multe regulamente de exceptare pe categorii. Cu toate acestea, în 2008, aceste regulamente au fost înlocuite de un nou regulament general de exceptare pe categorii care uniformizează cadrul juridic existent și introduce noi tipuri suplimentare de măsuri scutite de obligația de notificare. Ca urmare, statele membre pot acorda un ajutor care îndeplinește condițiile stabilite în RGECA fără a fi necesar să notifice în prealabil și să se asigure de acordul Comisiei. Puteți găsi informații suplimentare privind RGECA în anexă (fișa 1). Alt regulament codifică aplicarea regulii *de minimis* care stabilește că ajutorul pentru o întreprindere care se află sub pragul de 200 000 EUR pentru o perioadă de trei ani fiscali și care întrunește anumite condiții nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din tratat, deoarece se consideră că acesta nu afectează comerțul și nu denaturează concurența (fișa 13). Prin urmare, niciun astfel de măsură nu trebuie notificată.

Ca urmare a procesului de modernizare, trebuie făcută o distincție între două tipuri de măsuri de ajutor:

- **Măsuri de ajutor care sunt exceptate de la cerința de notificare**

Măsurile de ajutor sau schemele de ajutor individual care îndeplinesc toate condițiile stabilite în RGECA adoptat de către Comisie nu trebuie notificate Comisiei. În schimb, statul membru în cauză trebuie să prezinte Comisiei o descriere sumară a măsurilor de ajutor în termen de 20 zile lucrătoare *de la* punerea în aplicare a măsurii. În cazul în care măsura de ajutor îndeplinește toate condițiile stabilite în regulamentul *de minimis* (a se vedea fișa 13), nu există nici măcar cerința de prezentare a unei informări sumare (deși statele membre sunt obligate să monitorizeze un asemenea ajutor în conformitate cu regulamentul *de minimis*). Pentru măsurile scutite de obligația de notificare în temeiul RGECA, statele membre au, de asemenea, obligația de a publica pe internet textul integral al măsurii respective și de a-l menține online atât timp cât măsura este în vigoare.

- **Măsuri de ajutor care fac obiectul cerinței de notificare**

La 22.3.1999, Consiliul a adoptat Regulamentul (CE) nr. 659/1999 (modificat ulterior)¹⁰, care precizează normele procedurale de urmat în domeniul ajutorului de stat. A urmat Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei¹¹ de punere în aplicare a regulamentului Consiliului menționat mai sus. În continuare, se face o scurtă prezentare generală a normelor care se aplică unui caz obișnuit de notificare:

- **Notificare**

Obligația notificării măsurilor de ajutor planificate revine statului membru în cauză (autoritățile centrale), prin reprezentanța sa permanentă. Pentru a accelera prelucrarea, Comisia a elaborat formulare standard de notificare pentru cele mai multe tipuri de ajutor. Un software dedicat („SANI”) a fost pus la dispoziția statelor membre pentru a facilita și accelera procesul de notificare.

Anumite modificări minore aduse unui ajutor existent fac obiectul unui sistem simplificat de notificare și unei proceduri mai rapide de luare a deciziei. Asemenea modalități simplificate pot fi acceptate doar dacă Comisia a fost informată regulat în ceea ce privește punerea în aplicare a ajutorului existent în cauză.

- **Cerere de informații suplimentare**

În cazul în care notificarea este incompletă, Comisia va solicita informații suplimentare. Statul membru în cauză are, în general, la dispoziție 20 de zile pentru a oferi aceste informații.

- **Examinare și decizie**

Comisia are la dispoziție două luni pentru examinarea ajutorului propus. Perioada de două luni începe de la data în care Comisia a primit toate informațiile necesare pentru a evalua cazul și notificarea poate fi considerată ca fiind completă. Examinarea se va încheia, în mod normal, fie printr-o „decizie de a nu ridica obiecții”, fie printr-o „decizie de a iniția procedurile în temeiul articolului 88 alineatul (2)”:

În cazul în care Comisia decide să nu ridice nicio obiecție, măsura de ajutor respectivă poate fi pusă în aplicare.

Comisia inițiază procedurile prevăzute la articolul 88 alineatul (2) dacă are îndoieli în ceea ce privește compatibilitatea măsurii de ajutor notificate cu piața comună. În asemenea cazuri, Comisia deschide o „investigație formală”. Comisia publică o descriere a ajutorului în Jurnalul Oficial și pe site-ul său internet și invită statul membru respectiv și părțile interesate să prezinte observații. La sfârșitul anchetei, Comisia adoptă o decizie finală. Aceasta poate fi pozitivă (ajutorul poate fi pus în aplicare), negativă (ajutorul nu poate fi pus în aplicare) sau pozitivă, dar supusă unor condiții determinate (ajutorul poate fi pus în aplicare dacă sunt îndeplinite anumite condiții). Limita de timp maximă indicativă prevăzută pentru o asemenea

¹⁰ Jurnalul Oficial L 83, 27.3.1999, p.1.

¹¹ Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor detaliate de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, Jurnalul Oficial L 140, 30.4.2004, p. 1-134.

anchetă este de 18 luni.

Toate deciziile sunt supuse verificării de către Curtea Europeană de Justiție în temeiul articolului 230 din tratat. Curțile naționale de justiție joacă de asemenea un rol în ceea ce privește aplicarea deciziilor de recuperare ale Comisiei.

6. Ajutoarele de stat în cadrul programelor de fonduri structurale

Programele operaționale pe baza fondurilor structurale pentru 2007-2013 cuprind o clauză standard care precizează că „orice ajutor public în baza acestui program trebuie să îndeplinească normele materiale și procedurale privind ajutorul de stat aplicabile la momentul acordării ajutorului public”. Este de responsabilitatea autorităților de gestionare să se asigure că această condiție este îndeplinită.

Anexă: Fișe privind ajutoarele de stat

Sunt anexate 13 fișe, fiecare dintre ele privind un subiect specific legat de ajutoarele de stat, organizate pe categorii sau instrument de ajutor.

Fiecare fișă prezintă un rezumat concis al principalelor dispoziții care se aplică subiectului vizat. Se fac de asemenea trimiteri precise la regulamentul, orientarea, cadrul sau comunicarea relevantă a Comisiei, după caz. O versiune completă a textelor juridice la care se face trimitere în fișe este disponibilă, de asemenea, pe site-ul internet al DG Concurență (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html).

Fișa 1	Regulament general de exceptare pe categorii
Fișa 2	Ajutoare pentru combaterea schimbărilor climatice și pentru protecția mediului
Fișa 3	Ajutoare pentru cercetare, dezvoltare și inovare
Fișa 4	Ajutoare regionale
Fișa 5	Ajutoare pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate
Fișa 6	Ajutoare pentru întreprinderile mici și mijlocii
Fișa 7	Ajutoare pentru ocuparea forței de muncă
Fișa 8	Ajutoare pentru formare
Fișa 9	Măsuri de capital de risc
Fișa 10	Elemente de ajutor de stat în vânzarea de terenuri și clădiri de către autoritățile publice
Fișa 11	Servicii de interes economic general
Fișa 12	Comunicarea privind garanțiile
Fișa 13	Regula <i>de minimis</i>

Notă de atenționare:

Fișele anexate prezintă un rezumat concis, câteodată simplificat, al legislației privind ajutoarele de stat. Evident, niciun fel de drepturi nu pot fi derivate din rezumatele prezentate în aceste fișe. Pentru o versiune autorizată a normelor care se aplică în fiecare domeniu, cititorul este ghidat spre textele legislative complete ale căror trimiteri exacte sunt specificate în fiecare fișă informativă.

Prezenta versiune a vademecumului a fost actualizată la 30 septembrie 2008.

Fișa 1 Regulament general de exceptare pe categorii

Referință

În prezenta fișă este rezumat Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare, denumit în continuare „RGECA”) (Jurnalul Oficial L 214, 9.8.2008, p. 3-47).

Aplicarea RGECA la anumite categorii de ajutoare este prezentată mai detaliat în diferitele fișe tematice ale prezentei anexe.

Domeniu de aplicare

RGECA se aplică tuturor sectoarelor economiei, cu excepția pescuitului și a acvaculturii, a agriculturii și a industriei cărbunului¹², a ajutorului *regional* în sectoarele siderurgic, al construcțiilor navale și al fibrelor sintetice, precum și a schemelor de ajutor regional destinate unor sectoare specifice ale activității economice (cu excepția turismului). Acesta nu se aplică activităților legate de export sau utilizării preferențiale a produselor naționale față de produsele importate. Regulamentul nu se aplică ajutoarelor ad hoc acordate întreprinderilor mari, cu excepția ajutoarelor regionale pentru investiții și a ajutoarelor pentru ocuparea forței de muncă.

RGECA fixează plafoane individuale de ajutor¹³ (pentru fiecare categorie de măsură) până la care se aplică.

Concepte

Măsurile enumerate în RGECA și care respectă condițiile și criteriile prevăzute de acesta vor fi scutite de obligația de notificare. Prin urmare, statele membre le pot pune în aplicare fără a le supune unei evaluări suplimentare ale Comisiei.

Ajutoarele care nu sunt reglementate de RGECA fac în continuare obiectul obligației de notificare și al evaluării obișnuite a ajutoarelor de stat efectuată de Comisie.

RGECA **consolidează** într-un singur text și armonizează normele prevăzute anterior în mai multe regulamente diferite. Acesta **extinde**, de asemenea, scutirea de notificare la cinci tipuri de ajutoare care nu făceau obiectul acesteia până în prezent (ajutoare de mediu, ajutoare pentru inovare, ajutoare pentru cercetare și dezvoltare destinate întreprinderilor mari, ajutoare sub formă de capital de risc și ajutoare pentru întreprinderile nou-create de femei antreprenor).

RGECA se aplică exclusiv ajutoarelor **transparente**, și anume subvențiilor și subvențiilor la dobândă, împrumuturilor în cazul cărora echivalentul-subvenție brut ține seama de rata de referință, schemelor de garanții, măsurilor fiscale (cu plafon) și avansurilor rambursabile în anumite condiții.

¹² Cu toate acestea, ajutoarele pentru formare, capitalul de risc, ajutoarele pentru CDI, ajutoarele pentru lucrătorii defavorizați și cu handicap și ajutoarele de mediu se pot aplica în anumite circumstanțe, sub rezerva condițiilor prevăzute în RGECA.

¹³ De exemplu, ajutoare pentru investiții în domeniul mediului: maximum 7,5 milioane EUR; ajutoare pentru consultanță în favoarea IMM-urilor: 2 milioane EUR; ajutoare pentru cercetarea fundamentală: 20 de milioane EUR, ajutoare pentru cercetarea industrială: 10 milioane EUR, ajutoare pentru lucrătorii cu handicap: 10 milioane EUR.

Ajutoarele sunt autorizate numai dacă au **efect stimulat**iv. RGECA prevede diferite criterii de verificare a efectului stimulat

iv, cu grad variat de complexitate: (i) pentru anumite tipuri de măsuri, efectul stimulativ este presupus; (ii) pentru IMM-uri, efectul stimulativ este prezent dacă solicitarea ajutorului a fost prezentată înainte de demararea proiectului; (iii) pentru întreprinderile mari, statul membru în cauză trebuie, pe lângă cele de mai sus, să verifice condițiile de bază ale documentației.

Categoriile de ajutoare reglementate de RGECA și intensități ale ajutoarelor

RGECA autorizează următoarele tipuri de ajutoare:

- ajutoare în favoarea IMM-urilor,
- ajutoare pentru cercetare și inovare,
- ajutoare pentru dezvoltarea regională,
- ajutoare pentru formare,
- ajutoare pentru ocuparea forței de muncă,
- ajutoare sub forma capitalului de risc,
- ajutoare pentru protecția mediului,
- ajutoare de promovare a spiritului antreprenorial.

Tabel 3: Categoriile de măsuri, valori și intensități ale ajutoarelor aplicabile în temeiul RGECA

Tipul măsurii de ajutor	Valoarea maximă admisă a ajutorului în temeiul RGECA	Plafonul intensității ajutorului în temeiul RGECA
Ajutoare regionale pentru investiții și ocuparea forței de muncă (disponibile numai în zonele asistate) (articolul 13) (întreprinderi mari, mijlocii și mici)	Ajutor sub 75% din valoarea maximă a ajutorului pentru investiții cu costuri eligibile de 100 de milioane EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Intensitatea ajutorului regional în conformitate cu harta ajutoarelor regionale corespunzătoare; ȘI • +20 de puncte procentuale pentru întreprinderile mici; • +10 puncte procentuale pentru întreprinderile mijlocii (cu excepția marilor proiecte de investiții și a transporturilor)¹⁴
Ajutoare pentru întreprinderile mici nou-create (articolul 14)	<ul style="list-style-type: none"> • 2 milioane EUR pe întreprindere în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a) • 1 milion EUR pe întreprindere în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c) • valori <i>anuale</i> pe întreprindere – maximum 33% din valorile menționate mai sus 	<p><i>Regiuni prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 35% în primii trei ani de la crearea întreprinderii • 25% în următorii doi ani <p><i>Regiuni prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 25% în primii trei ani de la crearea întreprinderii • 15% în următorii doi ani¹⁵

¹⁴ În sectorul agricol, se aplică intensități diferite.

¹⁵ În unele cazuri, este posibilă o majorare suplimentară cu 5% a costurilor eligibile.

Tipul măsurii de ajutor	Valoarea maximă admisă a ajutorului în temeiul RGECA	Plafonul intensității ajutorului în temeiul RGECA
<p>Ajutoare pentru investiții și pentru ocuparea forței de muncă acordate IMM-urilor (disponibile numai în zonele asistate) (articolul 15)</p> <p>Pentru investiții în activitățile de prelucrare și de comercializare a produselor agricole</p>	<p>7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect</p> <p>7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 20% în cazul întreprinderilor mici • 10% în cazul întreprinderilor mijlocii • 75% în regiunile ultraperiferice • 65% în insulele mici din Marea Egee • 50% în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a) 40% în toate celelalte regiuni
Ajutoare pentru întreprinderile mici nou-create de femeile antreprenor	1 milion EUR pe întreprindere (maximum 33% din această valoare pe an)	15% în primii cinci ani
Ajutoare pentru consultanță în favoarea IMM-urilor	2 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	50%
Ajutoare pentru participarea IMM-urilor la târguri	2 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	50%
Ajutoare pentru capital de risc	1,5 milioane EUR pe întreprindere țintă și pe o perioadă de 12 luni	N/A
Ajutoare pentru cercetare și dezvoltare	<ul style="list-style-type: none"> • <i>cercetare fundamentală</i>: 20 de milioane EUR • <i>cercetare industrială</i>: 10 milioane EUR • <i>altele</i>: 7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect • 2x în cazul proiectelor EUREKA¹⁶ 	<p><i>întreprinderi mari</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cercetare fundamentală: 100% • cercetare industrială: 50% • dezvoltare experimentală: 25% <p><i>întreprinderi mijlocii</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cercetare industrială: 60% • dezvoltare experimentală: 35% <p><i>întreprinderi mici</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cercetare industrială: 70% • dezvoltare experimentală: 45% <p>+15 puncte procentuale (până la 80% în total) dacă două sau mai multe întreprinderi cooperează</p>

¹⁶ Eureka este o rețea paneuropeană de cercetare și dezvoltare industrială orientată către piață.

Tipul măsurii de ajutor	Valoarea maximă admisă a ajutorului în temeiul RGECA	Plafonul intensității ajutorului în temeiul RGECA
Ajutoare pentru studii de fezabilitate tehnice	<ul style="list-style-type: none"> • <i>cercetare fundamentală</i>: 20 de milioane EUR • <i>cercetare industrială</i>: 10 milioane EUR • <i>altele</i>: 7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect • 2x în cazul proiectelor EUREKA 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IMM-uri</i>: 75% pentru studii de cercetare industrială, 50% pentru studii de dezvoltare experimentală; • <i>întreprinderi mari</i>: 65% pentru studii de cercetare industrială, 40% pentru studii de dezvoltare experimentală
Ajutoare pentru acoperirea costurilor aferente drepturilor de proprietate industrială ale IMM-urilor	5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	<ul style="list-style-type: none"> • <i>cercetare fundamentală</i>: 100% • <i>cercetare industrială</i>: 50% • <i>dezvoltare experimentală</i>: 25%
Ajutor pentru întreprinderile nou-create inovatoare	<ul style="list-style-type: none"> • 1 milion EUR • 1,5 milioane EUR în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a) • 1,25 milioane EUR în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c) 	N/A
Ajutoare pentru cercetare și dezvoltare în sectorul agricol și al pescuitului	în anumite condiții	100% în anumite condiții
Ajutoare acordate pentru servicii de consultanță în materie de inovare și pentru servicii de susținere a inovării pentru IMM-uri	200 000 EUR pe întreprindere pe parcursul a 3 ani	75% cu excepția deținerii unei certificări naționale sau europene
Ajutoare pentru închirierea de personal cu înaltă calificare	N/A	50% pe întreprindere, timp de 3 ani, pe persoană angajată temporar
Ajutoare pentru formare	2 milioane EUR pe proiect de formare	<ul style="list-style-type: none"> • 25% formare specifică • 60% formare generală • +10 puncte procentuale pentru lucrătorii defavorizați/cu handicap • +20 de puncte procentuale pentru întreprinderile mici • +10 de puncte procentuale pentru întreprinderile mijlocii • 100% pentru transportul maritim
Ajutoare pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați sub formă de subvenții salariale	5 milioane EUR pe întreprindere și pe an	50%
Ajutoare pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap sub formă de subvenții salariale	10 milioane EUR pe întreprindere și pe an	75%
Ajutoare pentru compensarea costurilor suplimentare generate de angajarea lucrătorilor cu handicap	10 milioane EUR pe întreprindere și pe an	100%

Tipul măsurii de ajutor	Valoarea maximă admisă a ajutorului în temeiul RGECA	Plafonul intensității ajutorului în temeiul RGECA
Ajutoare pentru investiții care le permit întreprinderilor să aplice standarde de protecție a mediului mai stricte decât cele comunitare sau să îmbunătățească nivelul de protecție a mediului în absența standardelor comunitare	7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	Întreprinderi mari: 35% Întreprinderi mijlocii: 45% Întreprinderi mici: 55%
Ajutoare pentru achiziționarea de noi vehicule de transport care respectă standarde mai stricte decât cele comunitare sau îmbunătățesc nivelul de protecție a mediului în absența standardelor comunitare	7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	Întreprinderi mari: 35% Întreprinderi mijlocii: 45% Întreprinderi mici: 55%
Ajutoare pentru IMM-uri în vederea adaptării din timp la viitoarele standarde de mediu	7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	În cazul în care punerea în aplicare are loc cu cel puțin 3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului: <ul style="list-style-type: none"> • 15% în cazul întreprinderilor mici; • 10% în cazul întreprinderilor mijlocii. În cazul în care punerea în aplicare are loc cu 1-3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului: 10% în cazul întreprinderilor mici
Ajutoare pentru investiții în măsuri de economisire a energiei	7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	Două metode de calcul: 1. <i>costuri de investiții suplimentare (net)</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Întreprinderi mari: 60% • Întreprinderi mijlocii: 70% • Întreprinderi mici: 80% 2. <i>costuri de investiții suplimentare (brut)</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Întreprinderi mari: 20% • Întreprinderi mijlocii: 30% • Întreprinderi mici: 40%
Ajutoare pentru investiții în cogenerare cu randament ridicat	7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	Întreprinderi mari: 45% Întreprinderi mijlocii: 55% Întreprinderi mici: 65%
Ajutoare pentru investiții pentru promovarea surselor de energie regenerabilă	7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	Întreprinderi mari: 45% Întreprinderi mijlocii: 55% Întreprinderi mici: 65%
Ajutoare pentru studii de mediu	N/A	Întreprinderi mari: 50% Întreprinderi mijlocii: 60% Întreprinderi mici: 70%
Ajutoare pentru mediu sub formă de reduceri fiscale	N/A	Nicio intensitate (ajutor condiționat de achitarea cel puțin a nivelului minim comunitar, pentru o perioadă de maximum 10 ani)

Cumulare

Cumularea măsurilor diferite ale RGECA este posibilă atâta timp cât acestea vizează costuri eligibile identificabile *diferite*. În ceea ce privește aceleași costuri eligibile, nu este permisă nicio cumulare în cazul costurilor care se suprapun parțial sau integral, dacă o astfel de cumulare ar duce la depășirea intensității maxime admise aplicabile în temeiul RGECA.

Fișa 2 Ajutor pentru combaterea schimbărilor climatice și alte măsuri de protecție a mediului

Referință

Prezenta fișă sintetizează „Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului” (Jurnalul Oficial nr. C 82, 1.4.2008, p.1) (în continuare denumite în această fișă „orientările”). Fișa cuprinde, de asemenea, informații privind aplicarea RGECA la ajutorul pentru protecția mediului.

Domeniu de aplicare

Orientările tratează ajutorul pentru acțiuni destinate remedierii sau prevenirii prejudiciului adus mediului sau a resurselor naturale ori pentru încurajarea utilizării eficiente a acestor resurse. Controlul ajutorului de stat în acest domeniu asigură că prin aceste măsuri se va obține un nivel mai ridicat al protecției mediului decât în absența ajutorului și că efectele pozitive ale ajutorului sunt mai importante decât cele negative.

Ca regulă generală, orientările se aplică tuturor sectoarelor reglementate de tratat, inclusiv sectoarelor care fac obiectul normelor comunitare specifice privind ajutorul de stat (cu condiția ca aceste norme să nu conțină dispoziții contrare). Cu toate acestea, orientările nu se aplică:

- ajutoarelor pentru cercetare și dezvoltare sau pentru proiectarea și fabricarea de produse ecologice. Cu toate acestea, ajutoarele pentru investiții destinate achiziționării de active (proiecte) eco-inovatoare în scopul reducerii nivelului propriu de poluare sunt cuprinse în prezentele orientări;
- ajutoarelor pentru formare în domeniul protecției mediului;
- domeniului producției agricole primare dacă măsurile sunt deja incluse în Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier¹⁷;
- în sectorul pescuitului și acvaculturii, se aplică numai dacă nu există alte dispoziții specifice;
- costurilor irecuperabile;
- încălzirii urbane cu excepția cazurilor în care aceasta conduce la economisirea de energie;
- infrastructurii de transport aerian, rutier, feroviar, pe căi navigabile interioare și maritim;
- proiectării și fabricării de produse, mașini sau mijloace de transport ecologice menite să funcționeze utilizând mai puține resurse naturale, precum și îmbunătățirii securității și igienei; și
- captării și stocării dioxidului de carbon.

¹⁷ Orientări comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier 2007-2013, JO C 319 din 27.12.2006.

Evaluare

Orientările reflectă abordarea stabilită în Planul de acțiune privind ajutoarele de stat referitoare la o abordare economică îmbunătățită a analizei ajutorului de stat și introducerea unui test comparativ. Ca urmare, orientările prevăd norme în temeiul cărora Comisia va efectua fie o evaluare standard (prin care ajutorul de stat poate fi considerat compatibil în cazul în care îndeplinește criteriile mai simple prevăzute în secțiunea 3 din orientări), fie o evaluare detaliată (prevăzută în secțiunea 5 din orientări), care impune o analiză mai amănunțită a măsurilor și efectuarea unui test comparativ de la caz la caz. În principiu, orientările prevăd examinarea de către Comisie a efectului stimulat, a necesității și proporționalității măsurilor privind ajutorul de stat din domeniul protecției mediului.

Tabel 4: Praguri care determină o evaluare detaliată în conformitate cu orientările*

Tipul măsurii	Evaluare standard	Evaluare detaliată
Pentru măsuri reglementate de RGECA	Da (în cazul în care condițiile prevăzute în RGECA nu sunt respectate)	Toate măsurile care fac obiectul obligației de notificare individuală în temeiul RGECA
Pentru ajutorul pentru toate investițiile (indiferent de tip)	Da	7,5 milioane EUR pe întreprindere
Ajutor de exploatare pentru economisirea de energie	Da	5 milioane EUR pe întreprindere timp de 5 ani
Ajutor de exploatare pentru producția de electricitate regenerabilă și/sau producția combinată de căldură regenerabilă	Da	Capacitatea de generare a electricității regenerabile rezultată depășește 125 MW
Ajutor de exploatare pentru producția de biocombustibili	Da	Capacitatea de producție rezultată depășește 150 000 t/an
Ajutor de exploatare pentru cogenerare	Da	Capacitatea de cogenerare a electricității rezultată depășește 200 MW
Ajutor sub formă de reduceri sau scutiri de taxe de mediu	Da	Nu

*Toate celelalte măsuri de ajutor pentru protecția mediului prevăzute de orientări și care nu figurează în tabelul de mai sus fac obiectul doar al unei evaluări standard.

Măsuri de ajutor

Ajutorul pentru investiții pentru întreprinderi care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare

- Costuri eligibile: strict limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului. Veniturile/costurile de exploatare sunt luate în considerare pentru o perioadă de 5 ani. Investițiile eligibile pot fi făcute în terenuri, clădiri, echipamente pentru instalații și transfer de tehnologie. Nu se poate acorda ajutor pentru atingerea standardelor care au fost adoptate, dar nu sunt încă în vigoare.

Ajutorul pentru investiții în achiziționarea de vehicule de transport noi care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare

- Costuri eligibile: strict limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului. Veniturile/costurile de exploatare sunt luate în considerare pentru o perioadă de 5 ani. Ajutor pentru achiziționarea de vehicule de transport noi pentru transport rutier, feroviar, pe căi navigabile interioare și transport maritim care respectă standardelor comunitare adoptate care nu sunt încă în vigoare, dacă noile standarde nu se vor aplica retroactiv. Se poate acorda ajutor și pentru re tehnologizarea mijloacelor de transport existente.

Ajutorul pentru investiții pentru adaptarea anticipată la standarde comunitare viitoare

- Costuri eligibile: strict limitate la costurile suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului. Veniturile/costurile de exploatare sunt luate în considerare pentru o perioadă de 5 ani. Investițiile eligibile pot fi făcute în terenuri, clădiri, echipamente pentru instalații și transfer de tehnologie. Ajutorul este permis dacă adaptarea are loc cu cel puțin 1 an înainte de data intrării în vigoare a standardului comunitar.

Ajutorul pentru economisirea de energie

Ajutor pentru investiții

- Costuri eligibile: Strict limitate la costurile suplimentare direct legate de economisirea de energie și la un nivel de economisire de energie mai ridicat decât standardele comunitare, cu condiția ca ambele să fie identificate. De asemenea, veniturile de exploatare și costurile de exploatare înregistrate în cursul primilor trei ani de viață ai investiției (pentru IMM-uri), primilor patru ani (pentru întreprinderi mari care nu fac parte din sistemul european de comercializare a cotelor de emisie a CO₂) sau primilor cinci ani (pentru întreprinderi mari care fac parte din sistemul european de comercializare a cotelor de emisie a CO₂) sunt deduse și respectiv adunate. Investițiile eligibile pot fi făcute în terenuri, clădiri, echipamente pentru instalații și transfer de tehnologie.

Ajutor de exploatare

- Ajutorul se limitează la compensația pentru costurile de producție nete suplimentare luându-se în considerare veniturile care rezultă din economisirea de energie. Ajutorul pentru investiții care a fost acordat este dedus din costurile de producție. Este limitat la o perioadă de cinci ani.

Ajutorul pentru surse de energie regenerabilă

Ajutor pentru investiții

- Costuri eligibile: strict limitate la costurile de investiții suplimentare suportate de beneficiar în raport cu o centrală electrică convențională sau cu un sistem de încălzire convențional având aceeași capacitate. Costurile eligibile trebuie calculate fără a se ține seama de veniturile de exploatare și costurile de exploatare înregistrate în cursul primilor cinci ani de viață ai acestei investiții. Investițiile eligibile pot fi făcute în terenuri, clădiri, echipamente pentru instalații și transfer de tehnologie.
- Ajutorul pentru biocombustibili este permis numai în cazul biocombustibililor durabili.

Ajutor de exploatare

- Pentru a acoperi diferența dintre costul producerii de energie din surse de energie

regenerabilă și prețul de piață al tipului de energie în cauză.

Ajutorul pentru cogenerare

Ajutor pentru investiții

- Costuri eligibile: limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru realizarea unei instalații de cogenerare cu randament ridicat în raport cu investiția de referință. Se vor calcula fără a se ține seama de veniturile și costurile de exploatare înregistrate în cursul primilor cinci ani de viață ai investiției. Investițiile eligibile pot fi făcute în terenuri, clădiri, echipamente pentru instalații și transfer de tehnologie.

Ajutor de exploatare

- Se aplică aceleași norme ca și pentru energia regenerabilă. Instalații eligibile: întreprinderi distribuitoare de energie electrică și termică pentru populație, în cazul în care costurile de producție depășesc prețul de piață al energiei. Pentru utilizarea industrială, numai în cazul în care se poate demonstra că, prin folosirea tehnologiei respective, costul de producție al unei unități de energie este mai mare decât prețul de piață al unei unități de energie convențională.

Ajutorul pentru investiții în domeniul încălzirii urbane eficiente din punct de vedere energetic

- Costuri eligibile: strict limitate la costurile de investiții suplimentare suportate de beneficiar în raport cu un sistem de încălzire convențional având aceeași capacitate. Costurile eligibile trebuie calculate fără a se ține seama de veniturile de exploatare și costurile de exploatare înregistrate în cursul primilor cinci ani ai acestei investiții. Investițiile eligibile pot fi făcute în terenuri, clădiri, echipamente pentru instalații și transfer de tehnologie.

Ajutorul pentru gestionarea deșeurilor

- Costuri eligibile: limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru realizarea unei investiții care conduce la gestionarea deșeurilor și care sunt suportate de beneficiar în raport cu investiția de referință. Se vor calcula fără a se ține seama de veniturile de exploatare și costurile de exploatare înregistrate în cursul primilor cinci ani de viață ai acestei investiții.
- Include, în anumite condiții, activități de reutilizare, reciclare și recuperare. Are ca scop reducerea poluării generate de alte întreprinderi. Nu se extinde la poluarea generată de beneficiarul ajutorului.

Ajutorul pentru depoluarea siturilor contaminate

- Dacă persoana responsabilă de poluare nu este identificată sau nu poate fi obligată să suporte costul, persoana responsabilă de reabilitarea terenului poate primi ajutor. „Poluatorul” este definit ca persoana răspunzătoare de poluare în temeiul legislației aplicabile în fiecare stat membru.
- Costurile eligibile sunt egale cu costul depoluării minus creșterea valorii terenului.

Ajutorul pentru relocalizarea întreprinderilor

- Ajutorul pentru relocalizarea anumitor întreprinderi în situri noi poate fi acordat numai dacă schimbarea locației este dictată de motive de protecție a mediului și dacă este dispusă

prin hotărâre administrativă sau judecătorească sau convenită între întreprindere și autoritatea publică competentă. În plus, societatea care se relocalizează trebuie să respecte cele mai stricte standarde de mediu în noua locație.

- Costurile eligibile trebuie limitate la costurile nete ale relocalizării. Comisia va lua în considerare beneficiile (respectiv rezultatul vânzării sau închirierii instalației abandonate, compensația în caz de expropriere) și costurile (achiziționarea de terenuri, construirea sau achiziționarea de noi instalații, penalități contractuale).

Ajutorul acordat în cadrul schemelor de comercializare a certificatelor

- Ajutorul poate fi compatibil numai dacă schemele sunt stabilite astfel încât să îndeplinească obiective de mediu care depășesc standardele comunitare obligatorii, dacă există o alocare transparentă și obiectivă, dacă valoarea totală a certificatelor sau cotelor sub valoarea de piață acordată fiecărei întreprinderi nu depășește nevoile acesteia, dacă nu există nicio favorizare a noilor participanți și nicio barieră nejustificată la intrare.
- Necesitatea și proporționalitatea ajutorului de stat vor fi evaluate. Fără ajutor (respectiv atribuire integrală prin licitație), schema de comercializare a certificatelor trebuie să conducă la o creștere substanțială a costurilor de producție care nu poate fi transferată la consumatori fără a determina scăderi importante ale vânzărilor și nu este posibil să se reducă nivelurile de emisii pentru ca prețul certificatelor să devină suportabil.
- Testul privind necesitatea și proporționalitatea nu a fost luat în considerare pentru cotele aferente perioadei de comercializare pentru sistemul european de comercializare a cotelor de emisie a CO₂ care se încheie la 31 decembrie 2012.

Ajutorul sub formă de reduceri sau scutiri de taxe de mediu

- Este permis dacă contribuie cel puțin indirect la o îmbunătățire a nivelului de protecție a mediului și dacă reducerile sau scutirile nu subminează obiectivul general urmărit prin această taxă.
- *Taxe armonizate*: ajutor compatibil pentru o perioadă de 10 ani, dacă beneficiarii plătesc cel puțin nivelul minim comunitar și dacă reducerea sau scutirea este compatibilă cu legislația comunitară relevantă.
- *Taxe nearmonizate și taxe armonizate dacă taxa plătită este sub nivelul minim comunitar*: orice scutire sau reducere de taxă trebuie să fie necesară și proporțională:
 - *Necesitatea ajutorului*: alegerea beneficiarului trebuie să se bazeze pe criterii obiective și transparente, taxa de mediu fără reducere trebuie să ducă la o creștere substanțială a costurilor de producție care nu poate fi transferată la consumatori fără a determina scăderi importante ale vânzărilor.
 - *Proporționalitatea ajutorului*: fiecare beneficiar individual plătește o parte din taxa națională în funcție de performanțele acestuia legate de tehnica cea mai performantă din cadrul SEE sau 20% din nivelul național (cu excepția cazului în care se justifică un nivel inferior având în vedere denaturarea limitată a concurenței) sau se încheie acorduri de mediu între statul membru și întreprinderile beneficiare.

Principiul de calcul al costului de investiții suplimentar

Costurile de investiții suplimentare sunt calculate în două etape:

1. Cost de investiții stabilit în funcție de situația contrafactuală în lipsa ajutorului de stat. Scenariul contrafactual trebuie să fie credibil și să respecte cel puțin standardele

comunitare aplicabile.

2. Orice venituri de exploatare înregistrate în cursul unei perioade de timp fixe (în mod normal cinci ani) din viața investiției sunt deduse, iar costurile de exploatare corespunzătoare sunt adăugate.

Ajutor maxim

Tabel 5: Prezentare generală a intensităților maxime ale ajutorului ca procent din costurile eligibile

Tipul măsurii de ajutor	Ajutor pentru investiții	Ajutor de exploatare
(a) Ajutor pentru investiții pentru întreprinderi care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare și (b) achiziționarea de vehicule de transport noi care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare	Întreprindere mică: 70% Întreprindere mijlocie: 60% Întreprindere mare: 50% Licitație: 100% Bonus pentru eco-inovare: +10%	
(c) Ajutor pentru investiții pentru adaptarea anticipată la standarde comunitare viitoare	Cel puțin 3 ani în avans: • Întreprindere mică: 25% • Întreprindere mijlocie: 20% • Întreprindere mare: 15% Între 1 și 3 ani în avans: • Întreprindere mică: 20% • Întreprindere mijlocie: 15% • Întreprindere mare: 10%	
(d) Ajutor pentru studii de mediu	Întreprindere mică: 70% Întreprindere mijlocie: 60% Întreprindere mare: 50%	
(e) Ajutor pentru economisirea de energie	Întreprindere mică: 80% Întreprindere mijlocie: 70% Întreprindere mare: 60%	<ul style="list-style-type: none"> • 100% din costurile suplimentare cu scădere liniară la 0 pe parcursul a 5 ani SAU • 50% din costurile suplimentare timp de 5 ani
(f) Ajutor pentru surse de energie regenerabilă	Întreprindere mică: 80% Întreprindere mijlocie: 70% Întreprindere mare: 60% Licitație: 100%	<ul style="list-style-type: none"> • Compensarea diferenței dintre costurile de producție și prețul de piață SAU • 100% din costurile suplimentare cu scădere liniară la 0 pe parcursul a 5 ani SAU • 50% din costurile suplimentare timp de 5 ani
(g) Ajutor pentru cogenerare	Întreprindere mică: 80% Întreprindere mijlocie: 70% Întreprindere mare: 60% Licitație: 100%	Se aplică normele pentru energiile regenerabile

Tipul măsurii de ajutor	Ajutor pentru investiții	Ajutor de exploatare
(h) Ajutor pentru încălzire urbană eficientă din punct de vedere energetic	Întreprindere mică: 70% Întreprindere mijlocie: 60% Întreprindere mare: 50% Licitație: 100%	
(i) Ajutor pentru gestionarea deșeurilor	Întreprindere mică: 70% Întreprindere mijlocie: 60% Întreprindere mare: 50%	
(j) Ajutor pentru depoluarea siturilor contaminate	100% din costurile eligibile	
(k) Ajutor pentru relocalizarea întreprinderilor	Întreprindere mică: 70% Întreprindere mijlocie: 60% Întreprindere mare: 50%	

Notificare

RGECA a introdus noi categorii de ajutoare pentru protecția mediului care sunt scutite de obligația de notificare. Sub rezerva respectării condițiilor prevăzute în RGECA (inclusiv a intensităților specifice ale ajutoarelor), în anumite cazuri, nu este necesară notificarea: ajutoarelor pentru investiții care permit întreprinderilor să aplice standarde de protecție a mediului mai stricte decât cele comunitare sau să îmbunătățească nivelul de protecție a mediului în absența standardelor comunitare; ajutoarelor pentru achiziționarea de vehicule de transport noi care depășesc standardele comunitare sau măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare; ajutoarelor pentru IMM-uri în vederea adaptării din timp la viitoarele standarde comunitare; ajutoarelor pentru investiții în măsuri de economisire a energiei; ajutoarelor pentru investiții în cogenerare cu randament ridicat; ajutoarelor pentru investiții în promovarea producției de energie din surse de energie regenerabilă; ajutoarelor pentru studii de mediu și a ajutoarelor sub formă de reduceri ale taxelor de mediu.

Cu toate acestea, aceste ajutoare trebuie notificate în cazul în care depășesc pragurile de notificare individuală de 7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect de investiție. În mod similar, în cazul în care condițiile prevăzute de RGECA nu sunt respectate, ajutoarele trebuie, de asemenea, notificate și vor fi evaluate pe baza orientărilor.

Fișa 3 Ajutoare pentru cercetare, dezvoltare și inovare

Referință

Prezenta fișă rezumă „Cadrul comunitar pentru ajutorul de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare” (Jurnalul Oficial C 323, 30.12.2006, p. 1) (în continuare în această fișă „cadrul”). Fișa cuprinde, de asemenea, informații privind aplicarea RGECA la ajutorul pentru cercetare, dezvoltare și inovare.

Domeniu de aplicare

Cadrul cuprinde toate măsurile conform cărora este acordat ajutorul de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare în cadrul unei societăți comerciale.

Sprijin CDI care nu este considerat a constitui ajutor de stat:

- finanțare publică a activităților CDI non-economice de către organizații de cercetare;
- activități CD contractate de către autoritățile publice de la întreprinderi conform condițiilor pieței (procedură de licitație deschisă).

Sectoare pentru care se aplică norme speciale:

- Transportul feroviar, rutier sau fluvial
- Agricultură și pescuit: intensitate maximă a ajutorului de 100% în toate cazurile (sub rezerva unor condiții)

Concepte

Cercetare fundamentală: Activitate teoretică sau experimentală efectuată în principal pentru a obține noi cunoștințe cu privire la fundamentele fenomenelor și faptelor observabile, fără a avea în vedere o aplicare sau utilizare practică directă;

Cercetare industrială: Cercetare planificată sau investigații critice cu scopul dobândirii unor noi cunoștințe sau deprinderi pentru dezvoltarea de noi produse, procese sau servicii ori pentru realizarea unei îmbunătățiri semnificative a produselor, proceselor sau serviciilor existente;

Dezvoltare experimentală: Dobândirea, asocierea, modelarea și utilizarea de cunoștințe și deprinderi științifice, tehnologice, de afaceri și alte cunoștințe și deprinderi relevante în scopul producerii de planuri și măsuri sau proiecte pentru produse, procese sau servicii noi, modificate sau îmbunătățite (inclusiv crearea unui prototip sau a unor proiecte-pilot exploatabile comercial în anumite condiții).

Măsuri de ajutor

Următoarele măsuri sunt recunoscute conform cadrului ca fiind eligibile pentru compatibilitate conform articolului 87 alineatul (3) litera (c) din tratat:

- Ajutor pentru proiecte CD;
- Ajutor pentru studii de fezabilitate tehnică;
- Ajutor pentru acoperirea costurilor aferente drepturilor de proprietate industrială pentru IMM-uri;
- Ajutor pentru întreprinderi inovatoare noi;

- Ajutor pentru inovare privind organizarea sau procesul în servicii;
- Ajutor pentru serviciile de consultanță și de sprijin în domeniul inovării;
- Ajutor pentru închirierea de personal cu înaltă calificare; și
- Ajutor pentru grupuri de inovare.

Costuri eligibile

Costurile eligibile depind de tipul de măsură propusă și sunt stabilite în secțiunile relevante ale cadrului. Cu titlu de exemplu, următoarele tipuri se califică drept costuri eligibile pentru *Ajutor pentru proiecte CD* (adică, prima categorie de ajutor menționată mai sus):

- costuri salariale cu personalul încadrat în activitatea de cercetare);
- costul instrumentelor, echipamentului și terenului și clădirii în măsura în care și pentru perioada în care sunt utilizate pentru proiectul de cercetare (sub rezerva amortizării după caz);
- costul cu cercetarea contractuală, cunoștințe tehnice și brevete achiziționate sau autorizate din surse externe la prețul pieței;
- cost al consultanței externe și serviciilor echivalente utilizate exclusiv pentru proiect;
- costuri generale suplimentare rezultate direct ca urmare a cercetării;
- alte cheltuieli de exploatare rezultate direct din activitatea de cercetare.

Intensitățile ajutorului

Ca și în cazul costurilor eligibile, intensitățile ajutorului variază în funcție de măsura respectivă. Cu titlu de exemplu, următorul tabel redă intensitățile ajutorului care se aplică primului tip de măsură de ajutor – *ajutor pentru proiecte CD*:

Tabel 6: Intensitățile ajutoarelor destinate ajutoarelor pentru proiectele CD

Tip de CD	Întreprinderi mici	Întreprinderi mijlocie	Întreprinderi mari
Cercetare fundamentală	100%	100%	100%
Cercetare industrială	70%	60%	50%
Cercetare industrială care face obiectul:			
• colaborării între întreprinderi; pentru întreprinderi mari: transfrontaliere sau cu cel puțin un IMM sau	80%	75%	65%
• colaborare a unei întreprinderi cu o organizație de cercetare sau			
• răspândirea rezultatelor			
Dezvoltare experimentală	45%	35%	25%
Dezvoltare experimentală care face obiectul:			
• colaborării între întreprinderi; pentru întreprinderi mari: transfrontaliere sau cu cel puțin un IMM sau	60%	50%	40%
• colaborare a unei întreprinderi cu o organizație de cercetare			

Condiții speciale

Documentul-cadru prevede trei tipuri de evaluare pe baza unui test comparativ privind efectele pozitive și negative ale ajutorului:

(i) *evaluare standard* – dacă proiectul îndeplinește condițiile stabilite la capitolul 5 din cadru,

se presupune că testul comparativ va fi pozitiv. Următoarele măsuri se încadrează în această categorie (dacă ajutorul este acordat doar în urma depunerii unei cereri la autoritățile naționale):

- ajutoare destinate proiectului și studiilor de fezabilitate dacă beneficiarul ajutorului este un IMM și valoarea ajutorului este sub 7,5 milioane EUR per IMM pentru un proiect;
- ajutoare pentru costurile cu drepturile de proprietate industrială pentru IMM-uri;
- ajutoare pentru întreprinderi inovatoare noi;
- ajutoare pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării;
- ajutoare pentru serviciile de sprijinire a inovării; și
- ajutoare pentru împrumutul de personal cu înaltă calificare.

(ii) *evaluare standard plus demonstrarea* efectului stimulat și a necesității – conform capitolelor 5 și 6 din cadru: pentru toate ajutoarele notificate care se încadrează **sub** pragurile pentru evaluare detaliată (menționate mai jos) **și** care nu intră în una din categoriile evaluării standard conform capitolului 5 (pentru care efectul stimulat este implicit).

(iii) *evaluare detaliată* – dat fiind riscul mai ridicat de denaturare a concurenței, Comisia va realiza o evaluare detaliată pentru măsurile în cazul cărora suma depășește:

- pentru ajutor de proiect și studii de fezabilitate:
 - în cazul proiectelor în care elementul predominant este cercetarea fundamentală: 20 de milioane EUR;
 - în cazul proiectelor în care elementul predominant este cercetarea industrială: 10 milioane EUR;
 - pentru toate celelalte proiecte: 7,5 milioane EUR;
- pentru inovare privind organizarea sau procesul în activitățile de servicii: 5 milioane EUR.
- pentru grupuri de inovații: 5 milioane EUR.

Pentru fiecare schemă de ajutor, trebuie prezentat un raport anual privind punerea în aplicare.

Tabel 7: Categoriile de măsuri de ajutor, plafoanele ajutoarelor aplicabile în temeiul RGECA și praguri care determină o evaluare detaliată în conformitate cu cadrul

Măsura de ajutor	Valoarea maximă admisă a ajutorului în temeiul RGECA	Evaluare standard (cadru)	Evaluare detaliată ¹⁸ (cadru)
------------------	--	---------------------------	--

¹⁸ Toate cazurile notificate Comisiei ca urmare a obligației de notificare individuală prevăzută de RGECA fac, de asemenea, obiectul unei evaluări detaliate.

Măsura de ajutor	Valoarea maximă admisă a ajutorului în temeiul RGECA	Evaluare standard (cadru)	Evaluare detaliată ¹⁸ (cadru)
Ajutor pentru proiecte și studii de fezabilitate	<ul style="list-style-type: none"> • <i>cercetare fundamentală</i>: 20 de milioane EUR • <i>cercetare industrială</i>: 10 milioane EUR • <i>altele</i>: 7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect • <i>2x în cazul proiectelor EUREKA</i>¹⁹ 	Da (în cazul în care condițiile prevăzute în RGECA nu sunt respectate)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>cercetare fundamentală</i>: 20 de milioane EUR • <i>cercetare industrială</i>: 10 milioane EUR • <i>altele</i>: 7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect • <i>2x în cazul proiectelor EUREKA</i>
Costurile aferente drepturilor de proprietate industrială pentru IMM-uri	5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect	Da	Nu
Întreprinderi inovatoare noi	1 milion EUR	Da	Nu
Servicii de consultanță pentru inovare și servicii de asistență pentru inovare	200 000 EUR pe întreprindere și pe o perioadă de trei ani	Da	Nu
Închirierea de personal cu înaltă calificare	50% din costurile eligibile pe întreprindere, timp de 3 ani, pe persoană angajată temporar	Da	Nu
Inovarea procesului sau a organizării	Nu figurează în RGECA	Da	În servicii: 5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect
Centre de inovare	Nu figurează în RGECA	Da	5 milioane EUR pe centru

Notificare

RGECA a introdus noi categorii de ajutoare pentru cercetare, dezvoltare și inovare care sunt scutite de obligația de notificare. Sub rezerva condițiilor prevăzute de RGECA (inclusiv a intensităților specifice ale ajutoarelor), în anumite cazuri nu este necesară notificarea ajutoarelor pentru proiectele de cercetare și dezvoltare, a ajutoarelor pentru studiile de fezabilitate tehnică, a ajutoarelor pentru acoperirea costurilor aferente drepturilor de proprietate intelectuală ale IMM-urilor, a ajutoarelor pentru cercetare și dezvoltare în sectorul agricol și al pescuitului, a ajutoarelor pentru întreprinderile nou-create inovatoare, a ajutoarelor pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și pentru serviciile de sprijin în domeniul inovării și a ajutoarelor pentru închirierea de personal cu înaltă calificare.

Cu toate acestea, aceste ajutoare trebuie notificate întotdeauna în cazul în care pragurile de notificare individuală sunt depășite în conformitate cu tabelul de mai sus.

În mod similar, în cazul în care condițiile prevăzute de RGECA nu sunt respectate, ajutoarele trebuie, de asemenea, notificate și vor fi evaluate pe baza cadrului.

¹⁹ Eureka este o rețea paneuropeană de cercetare și dezvoltare industrială orientată către piață.

Fișa 4 Ajutor regional

Referințe

Prezenta fișă rezumă:

- Orientările privind ajutorul național regional pentru 2007-2013 (Jurnalul Oficial C 54, 4.3.2006, p. 13) (denumite în continuare în prezenta fișă „orientările”).
- aplicarea RGECA la ajutoarele regionale pentru investiții și pentru ocuparea forței de muncă și la ajutoarele pentru întreprinderile nou-create.

Scop

Să promoveze dezvoltarea regiunilor mai puțin favorizate:

- prin sprijinirea investițiilor inițiale și a locurilor de muncă aferente investițiilor inițiale, precum și întreprinderilor mici nou-create sau
- în cazuri excepționale, prin acordarea de ajutoare de exploatare.

Domeniu de aplicare

Orientările tratează ajutoarele pentru investiții, ajutoarele pentru întreprinderile nou-create și ajutorul de exploatare pentru unitățile din regiunile eligibile pentru ajutor regional (a se vedea mai jos).

Orientările nu se aplică producției primare de produse agricole menționate în anexa I la tratat. În general, acestea se aplică procesării și comercializării produselor agricole²⁰. Cu toate acestea, orientările nu se aplică nici sectorului pescuitului nici industriei cărbunelui.

Norme speciale se aplică:

- transportului și construcției navale;
- nu este permis niciun ajutor regional pentru industria oțelului sau fibrelor sintetice;
- proiectelor mari de investiții (a se vedea „concepte”).

Condiții esențiale

Pentru a fi eligibil pentru ajutor în temeiul orientărilor, proiectul trebuie să îndeplinească următoarele condiții esențiale:

- active noi (cu excepția IMM-urilor);
- menținerea investițiilor în regiune pe o perioadă de minim 5 ani (3 ani pentru IMM-uri) după încheierea proiectului;
- contribuția financiară a beneficiarului de cel puțin 25% din costurile eligibile.

Concepte

Se pot distinge două categorii de regiuni eligibile:

- *Regiuni prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a):* acestea sunt regiuni unde standardul de viață este extrem de scăzut sau unde gradul de ocupare a forței de muncă este extrem de scăzut (regiuni NUTS II cu un PIB/locuitor mai mic de 75% din media

²⁰ A se vedea de asemenea Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier 2007-2013 (JO C 319 din 27.12.2006)

UE).

- *Regiuni prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c):* acestea sunt zone problemă definite pe baza indicatorilor (naționali) propuși de statele membre, supuse unei acoperiri maxime a populației și unor condiții minime de prevenire a abuzului.

Investiție inițială: investiție în active corporale și necorporale legate de crearea unei noi unități, extinderea unei unități existente, diversificarea producției unei unități spre noi produse suplimentare sau o modificare fundamentală a întregului proces de producție al unei unități existente;

Crearea de locuri de muncă ca urmare a investiției: creșterea netă a locurilor de muncă create pe o perioadă de 3 ani de la încheierea investiției.

Ajutor de exploatare: ajutor destinat reducerii cheltuielilor curente ale firmei (de exemplu costuri salariale, costuri de transport, chirii).

Proiect mare de investiții: proiect de investiție inițială ale cărui costuri de investiții eligibile depășesc 50 de milioane EUR la valoarea curentă (costurile de investiție eligibile sunt definite mai jos).

Proiect mare de investiții care poate fi notificat individual: proiect mare de investiție în cadrul căruia valoarea totală a ajutoarelor din toate sursele depășește 75% din valoarea maximă a ajutorului pe care l-ar putea primi în regiunea respectivă o investiție ale cărei costuri eligibile sunt de 100 de milioane EUR. Statele membre trebuie să **notifice individual** toate cazurile care depășesc această valoare a ajutorului.

Echivalent subvenție brută (ESB): valoarea nominală a ajutorului acordat actualizată la valoarea sa de la data acordării ajutorului.

Intensitatea ajutorului: ESB exprimat ca procent din costul eligibil total al proiectului.

Ajutoarele pentru investiția inițială

Costuri eligibile: Ajutorul pentru investiția inițială poate fi calculat ca procent din valoarea investiției sau ca un procent din costurile cu salariile pentru locurile de muncă legate de investiția inițială.

- Investiție: investiția în active corporale (terenuri, clădiri, fabrică/ansamblu de mașini) și o sumă limitată de investiție în active necorporale (cheltuieli ocazionate de transfer de tehnologie). În sectorul transporturilor, cheltuielile cu echipamente de transport nu sunt eligibile.
- Costuri salariale: Costul brut cu salariul preconizat și contribuțiile obligatorii la sistemul de securitate socială, calculat pe o perioadă de doi ani înmulțit cu numărul de locuri de muncă create (crearea netă de locuri de muncă în unitatea respectivă).

Intensități de ajutor maxime

Tabel 8: Intensități de ajutor maxime

PIB-ul regional ca % din PIB-ul UE-25	Rate maxime de ajutor pentru întreprinderile mari	Rate de ajutor în regiunile ultraperiferice
> 75%	15% - 10%	40%
<75%	30%	50%

<60%	40%	60%
<45%	50%	n/a

Așa-numitele „regiuni cu efect statistic” – care au mai puțin de 75% din PIB-ul UE-15, dar mai mult de 75% din PIB-ul UE-25 (3,6% din populația UE-25) – vor beneficia de statut de tranziție și se vor califica pentru cele mai mici rate de ajutor conform articolului 87 alineatul (3) litera (a) din tratat, cu o rată a ajutorului de 30% ajutor pentru societățile comerciale mari până la 31.12.2010. Situația acestor regiuni va fi revizuită în 2010. Dacă situația lor s-a deteriorat (PIB inferior a 75% din media UE-25), acestea vor continua să beneficieze de articolul 87 alineatul (3) litera (a) din tratat. În caz contrar, ele vor fi eligibile conform articolului 87 alineatul (3) litera (c) din tratat cu o rată a ajutorului de 20% începând cu 1.1.2011.

Zonele eligibile sunt identificate pe hărțile de ajutor regional pentru fiecare stat membru publicate pe site-ul internet al DG Concurență²¹.

Măsurile de tranziție sunt prevăzute până la sfârșitul anului 2010 pentru regiunile afectate de cele mai mari reduceri de intensități ale ajutorului și până la sfârșitul anului 2008, pentru regiunile care pierd eligibilitatea conform noilor orientări. Aceste zone sunt de asemenea identificate în hărți.

Pentru **investiții mari**, pragul intensității ajutorului regional se reduce după cum urmează:

- Pentru partea de costuri eligibile de până la 50 de milioane EUR, 100% din plafonul ajutorului regional aplicabil.
- Pentru partea de costuri eligibile între 50-100 de milioane EUR, intensitatea se reduce la 50% din plafonul ajutorului regional aplicabil.
- Pentru partea de costuri eligibile de peste 100 de milioane EUR, intensitatea se reduce la 34% din plafonul ajutorului regional.
- **Exemplu:** un proiect mare de investiții cu costuri eligibile de 200 de milioane EUR și cu un plafon al ajutorului regional aplicabil de 40% din ESB poate beneficia de un ajutor maxim în valoare de **43,6 milioane EUR**:

(i) Până la 50 de milioane EUR: 100% din plafonul ajutorului regional aplicabil=> 50 de milioane EUR x 40%, respectiv 20 de milioane EUR;

(ii) Între 50 și 100 de milioane EUR: 50% din plafonul ajutorului regional aplicabil=> 50 de milioane EUR x (40% x 50%), respectiv 10 milioane EUR;

(iii) Peste 100 de milioane EUR: 34% din plafonul ajutorului regional aplicabil=> 100 de milioane EUR x (40% x 34%), respectiv 13,6 milioane EUR;

Ajutor total=> (i)+(ii)+(iii) = 20 de milioane EUR + 10 milioane EUR + 13,6 milioane EUR = **43,6 milioane EUR**

Punctul 65 din orientări conține dispoziții privind monitorizarea *ex post* a ajutoarelor de stat acordate pentru **proiectele mari de investiții care nu se notifică**, cunoscute și sub numele de „**mecanism de transparență**”. Proiectele mari de investiții care nu se notifică sunt proiecte în cazul cărora valoarea ajutorului nu depășește pragul de notificare, și anume 75% din valoarea maximă a ajutorului pe care l-ar putea primi o investiție ale cărei costuri eligibile sunt de 100

²¹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/regional_aid/regional_aid.cfm

de milioane EUR, aplicând plafonul standard de ajutor în vigoare pentru întreprinderile mari, la data acordării ajutorului, conform hărții ajutoarelor regionale aprobate.

În cadrul mecanismului de transparență, ori de câte ori ajutorul regional se acordă pe baza schemelor de ajutoare existente²² pentru proiecte mari de investiții care nu trebuie notificate, statele membre trebuie să furnizeze Comisiei, în termen de 20 de zile lucrătoare de la data acordării ajutorului de către autoritatea competentă, informațiile solicitate în formularul standard prezentat în orientări²³. Ulterior, pe site-ul internet al DG Concurență se publică un rezumat al informațiilor²⁴.

Intensitățile ajutorului pot fi majorate în toate zonele asistate cu 20 puncte procentuale în cazul în care ajutorul este acordat întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii. Cu toate acestea, nu este permis niciun astfel de bonus pentru IMM-uri pentru proiecte mari de investiții cu cheltuieli eligibile de peste 50 de milioane EUR.

Cumulare

Plafioanele intensității ajutorului specificate în tabelul de mai sus se aplică ajutorului total:

- Acolo unde asistența este acordată în cadrul mai multor scheme de ajutor regional;
- Dacă ajutorul provine din surse locale, regionale, naționale sau comunitare.

În cazurile în care cheltuielile eligibile pentru ajutor regional sunt eligibile pentru ajutor în alte scopuri (de exemplu CDI), acestea vor face obiectul celui mai favorabil plafon din cadrul schemelor în cauză.

Ajutor de exploatare

Dispoziții generale

În afara anumitor excepții, ajutorul de exploatare poate fi acordat în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a), dar numai în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

- este justificat în termeni de contribuție a sa la dezvoltarea regională;
- nivelul său este proporțional cu handicapurile pe care încearcă să le reducă;
- este limitat în timp și se reduce progresiv.

Statele membre trebuie să demonstreze existența și importanța acestor handicapuri.

Ajutor pentru transport: Ajutorul pentru compensarea costurilor suplimentare de transport poate fi acordat doar în regiunile ultraperiferice și în zonele cu densitate scăzută a populației care se califică pentru ajutor regional.

Ajutor pentru compensarea depopulării: Ajutorul pentru compensarea depopulării poate fi acordat permanent în regiunile cele mai puțin populate având o densitate a populației sub 8 locuitori/km².

²² Ajutoarele individuale care nu sunt acordate în cadrul schemelor aprobate (ajutoare *ad hoc*) trebuie notificate întotdeauna Comisiei.

²³ Formularul standardizat de raportare este disponibil, de asemenea, în format Excel pe site-ul internet al DG Concurență: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/forms.cfm

²⁴ <http://ec.europa.eu/competition>

Ajutor pentru compensarea handicapurilor regiunilor ultraperiferice: Ajutorul poate fi acordat permanent pentru compensarea handicapurilor regiunilor ultraperiferice (depărtare, izolare, mărime mică, topografie și climat dificil, dependență economică de câteva produse).

Ajutor pentru întreprinderi mici nou înființate

- Maxim 3 milioane EUR per întreprindere în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a) și 2 milioane EUR per întreprindere în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c);
- Bonus de 5% pentru regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a) al căror PIB este < 60% din media UE, regiuni cu densitate scăzută a populației și insule mici cu o populație mai mică de 5000 de locuitori și alte comunități de aceeași dimensiune care suferă de o izolare similară;
- Intensități:

Tabel 9: Intensitățile maxime ale ajutorului

	Ani 1-3	Ani 4-5
Regiuni prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a)	35%	25%
Regiuni prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c)	25%	15%

Notificare

RGECA exceptează de la notificarea către Comisie a schemelor de ajutor regional pentru investiții și ocuparea forței de muncă transparente care respectă normele privind cheltuielile eligibile și intensitățile maxime ale ajutorului definite în Harta ajutoarelor regionale pentru statul membru în cauză. Cu excepția proiectelor mari de investiții și a ajutoarelor din sectorul transporturilor, aceste intensități ale ajutoarelor pot fi majorate cu 20 de puncte procentuale pentru întreprinderile mici și cu 10 puncte procentuale pentru întreprinderile mijlocii. Pentru investițiile în activitățile de prelucrare și de comercializare a produselor agricole se aplică intensități ale ajutorului diferite.

Schemele de ajutor regionale destinate anumitor sectoare de activități economice, precum și ajutoarele regionale pentru activități în sectorul siderurgic, sectorul construcțiilor navale și sectorul fibrelor sintetice ar trebui să fie exceptate de la obligația notificării. Cu toate acestea, măsurile în favoarea sectorului turismului sunt reglementate de RGECA.

RGECA nu se aplică ajutoarelor *ad hoc* acordate întreprinderilor mari, cu excepția celor prevăzute la articolul 13. În conformitate cu această dispoziție, ajutorul *ad hoc* transparent acordat unei singure societăți comerciale (inclusiv o întreprindere mare) este de asemenea exceptat de la notificare, cu condiția să fie utilizat pentru a completa ajutorul acordat în cadrul schemelor, iar componenta *ad hoc* să nu depășească 50% din valoarea totală a ajutorului.

În prezent, ajutoarele pentru întreprinderile mici nou-create sunt, de asemenea, exceptate automat de la obligația de notificare.

Normele materiale privind ajutorul pentru investiții sunt în mare parte aceleași atât în RGECA, cât și în orientări, astfel încât nu se obține niciun avantaj din notificarea unei măsuri de ajutor care constituie excepție.

Este necesară notificarea individuală a proiectelor mari de investiții în cazul în care ajutorul

depășește 75% din valoarea maximă a ajutorului pe care o investiție cu costuri eligibile de 100 milioane EUR îl poate primi în regiunea respectivă.

În mod similar, în cazul în care condițiile prevăzute de RGECA nu sunt respectate, ajutoarele trebuie, de asemenea, notificate și vor fi evaluate pe baza orientărilor.

Tabel 10: Categoriile de măsuri regionale, valori maxime și plafoane ale intensității ajutoarelor aplicabile în temeiul RGECA²⁵ și praguri care determină o evaluare detaliată în conformitate cu orientările

Tipul măsurii	Ajutor maxim admis în temeiul RGECA	Evaluare standard (Orientări)	Evaluare detaliată (Orientări)
Scheme de ajutor (întreprinderi mari, mijlocii și mici)	<ul style="list-style-type: none"> Articolul 13: <i>numai regiunile asistate</i>: ajutor inferior a 75% din valoarea maximă a ajutorului pentru investiții cu costuri eligibile de 100 de milioane EUR 	Da	<p>Nu a schemei propriu-zise, ci doar a proiectelor mari de investiții care pot fi notificate individual:</p> <ul style="list-style-type: none"> cotă de piață de peste 25% creșterea capacității de peste 5% pe piețele în scădere
Ajutor ad hoc pentru IMM-uri	<p>Da</p> <ul style="list-style-type: none"> Articolul 13 – <i>regiuni asistate</i>: numai dacă vizează completarea unei scheme, maxim 50% din ajutorul total 	Da	<p>Numai pentru proiectele mari de investiții care pot fi notificate individual</p> <ul style="list-style-type: none"> cotă de piață de peste 25% creșterea capacității de peste 5% pe piețele în scădere
Ajutoare ad hoc pentru întreprinderile mari	<ul style="list-style-type: none"> în principiu, nu sunt exceptate în temeiul RGECA excepție: permis în regiunile asistate doar în cazul în care completează ajutorul acordat în cadrul unei scheme și dacă valoarea maximă nu depășește 50% din ajutorul total acordat, cu condiția ca ajutorul să nu trebuiască notificat individual 	Da	<p>Numai pentru proiectele mari de investiții care pot fi notificate individual</p> <ul style="list-style-type: none"> cotă de piață de peste 25% creșterea capacității de peste 5% pe piețele în scădere
Ajutoare pentru întreprinderile mici nou-create (numai scheme)	<ul style="list-style-type: none"> 2 milioane EUR pe întreprindere în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (a) 1 milion EUR pe întreprindere în regiunile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c) valori <i>anuale</i> pe întreprindere – maximum 33% din valorile menționate mai sus 	Da	N/A

²⁵ Proiectele mari de investiții care pot fi notificate individual nu sunt reglementate de RGECA.

Fișa 5 Ajutorul pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate

Referințe

Prezenta fișă rezumă „Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate” (Jurnalul Oficial C 244, 1.10.2004, p. 2) (denumite în continuare în această fișă, „orientările”).

Domeniu de aplicare

Orientările tratează ajutorul pentru salvarea și/sau restructurarea societăților comerciale individuale aflate în dificultate.

Orientările nu se aplică oțelului și mineritului carbonifer. Cu câteva excepții, ele se aplică sectorului pescuitului și acvaculturii. Pentru restructurarea în sectorul agricol, se aplică norme specifice suplimentare.

Concepte

O **întreprindere aflată în dificultate** este o întreprindere care nu este capabilă, fie prin resurse proprii, fie cu fondurile pe care le poate obține de la proprietar/acționari sau creditori, să acopere pierderile care, fără intervenția externă a autorităților publice, o vor condamna să iasă din afaceri pe termen mediu sau scurt.

Ajutorul pentru salvare reprezintă o asistență temporară și reversibilă. Aceasta ar trebui să facă posibilă menținerea pe linia de plutire a unei întreprinderi aflate în dificultate pe perioada necesară elaborării unui plan de restructurare sau lichidare și/sau pentru perioada de timp necesară Comisiei sau autorităților naționale competente să ia o decizie cu privire la planul respectiv.

Ajutorul pentru restructurare se bazează pe un plan pe termen lung, fezabil și coerent pentru a restabili viabilitatea pe termen lung a întreprinderii.

Condiții

Ajutorul pentru salvare trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- întreprinderea trebuie să se califice drept întreprindere aflată în dificultate;
- constă în contribuția financiară reversibilă sub formă de garanții la împrumut sau împrumuturi cu o rată a dobânzii la un nivel echivalent celui de pe piață (și cel puțin comparabilă cu ratele de referință a dobânzii adoptate de Comisie);
- este limitat la suma necesară pentru menținerea întreprinderii în afaceri;
- doar pentru perioada necesară (maxim 6 luni) pentru conceperea unui plan de recuperare;
- să fie justificat pe motive de dificultăți sociale și să nu aibă niciun efect negativ asupra situației industriale din alte state membre;
- să fie însoțit, la notificare, de angajamentul statului membru de a comunica Comisiei un plan de restructurare sau lichidare sau dovada că împrumuturile au fost rambursate sau garanțiile au încetat, într-un interval de maxim 6 luni de la acordarea ajutorului;
- ar trebui să fie o operațiune singulară (principiul „prima și ultima dată”).

Orientările prevăd o procedură simplificată dacă ajutorul se bazează pe rezultate de exploatare anterioare conform formulei stabilite în orientări și dacă ajutorul nu depășește 10 milioane EUR.

Ajutorul pentru restructurare poate fi acordat doar în cazul în care sunt îndeplinite următoarele criterii:

- întreprinderea trebuie să se califice drept întreprindere aflată în dificultate;
- se prezintă Comisiei un program de restructurare/recuperare pentru restabilirea viabilității într-o perioadă de timp rezonabilă;
- se iau măsuri compensatorii pentru evitarea denaturării nejustificate a concurenței (de exemplu reducerea adecvată a capacității);
- ajutorul se limitează la minimumul necesar pentru punerea în aplicare a măsurilor de restructurare. Beneficiarii trebuie să aducă o contribuție proprie semnificativă, pe lângă ajutor;
- întreprinderea trebuie să pună în aplicare integral planul de restructurare și să respecte toate condițiile anexate;
- ajutorul pentru restructurare poate fi acordat doar o dată („principiul prima și ultima dată”);
- sunt necesare o monitorizare strictă și o raportare anuală;
- IMM-uri și întreprinderi din regiuni asistate: criteriile privind reducerea capacității/contribuției proprii pot fi aplicate cu un grad mai mare de flexibilitate;
- Comisia privește favorabil ajutorul de stat pentru acoperirea costurilor sociale aferente restructurării.

Pentru firmele mari, este necesară o notificare individuală a fiecărui ajutor pentru salvare și restructurare acordat.

Pentru IMM-uri, ajutorul pentru salvare și restructurare (până la 10 milioane EUR per întreprindere) poate fi acordat în baza schemelor de ajutor notificate și aprobate.

Fișa 6 Ajutor pentru întreprinderile mici și mijlocii

Referință

Prezenta fișă rezumă aplicarea RGECA la ajutoarele de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri).

Domeniu de aplicare

RGECA conține norme specifice în ceea ce privește sprijinul destinat IMM-urilor²⁶. Prezenta fișă se referă la categoriile de ajutoare acordate exclusiv IMM-urilor. Normele specifice aplicabile IMM-urilor în caz de ajutor sub formă de capital de risc, ajutoare pentru CDI, ajutoare regionale și ajutoare pentru protecția mediului sunt analizate în fișele tematice corespunzătoare²⁷.

Concepte

Definiția IMM-urilor

Definițiile IMM-urilor figurează în anexa 1 la RGECA.

- **O întreprindere mijlocie** este o întreprindere care îndeplinește toate criteriile următoare:
 - are mai puțin de 250 de angajați și
 - are o cifră de afaceri anuală care nu depășește 50 de milioane EUR și/sau un bilanț total care nu depășește 43 de milioane EUR.

- **O întreprindere mică** este o întreprindere care îndeplinește toate criteriile următoare:
 - are mai puțin de 50 de angajați și
 - are o cifră de afaceri anuală și/sau un bilanț total care nu depășește 10 milioane EUR.

- **O microîntreprindere** este o întreprindere care îndeplinește toate criteriile următoare:
 - are mai puțin de 10 de angajați și
 - are o cifră de afaceri anuală și/sau un bilanț total care nu depășește 2 milioane EUR.

Criteriile trebuie aplicate societății comerciale ca întreg (inclusiv sucursalelor cu sediul în alte state membre și în afara UE). Regulamentul prevede definiții pentru o întreprindere *autonomă*, o întreprindere *parteneră* și o întreprindere *afiliată* pentru evaluarea poziției economice reale a IMM-ului respectiv.

²⁶ Comisia pregătește în prezent un vademecum separat privind ajutoarele de stat pentru IMM-uri menit să prezinte un rezumat concis și sistematic al normelor privind ajutoarele de stat aplicabile IMM-urilor.

²⁷ Acestea cuprind ajutoarele pentru IMM-uri în vederea adaptării din timp la viitoarele standarde comunitare de protecție a mediului, ajutoarele sub forma capitalului de risc pentru IMM-uri, ajutor pentru costuri cu drepturile de proprietate industrială pentru IMM-uri, ajutoare pentru angajarea temporară de personal înalt calificat pentru IMM-uri și ajutoare pentru crearea de noi IMM-uri.

RGECA fixează condițiile de exceptare de la obligația de notificare pentru următoarele tipuri principale de ajutoare, destinate exclusiv IMM-urilor:

- ajutoare acordate IMM-urilor pentru investiții și pentru ocuparea forței de muncă;
- ajutoare pentru întreprinderile mici nou-create de femeile antreprenor;
- ajutoare pentru IMM-uri în vederea adaptării din timp la viitoarele standarde comunitare;
- ajutoare pentru consultanță în favoarea IMM-urilor;
- ajutoare pentru participarea IMM-urilor la târguri;
- ajutor pentru costuri cu drepturile de proprietate industrială pentru IMM-uri;
- ajutor pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și de sprijin a inovării.

Pe lângă aceste măsuri destinate exclusiv IMM-urilor, IMM-urile sunt eligibile și pentru alte tipuri de ajutoare enumerate în RGECA.

Cost eligibil

Ajutorul poate fi acordat în legătură cu următoarele categorii de cheltuieli:

- ajutoare pentru investiții și pentru ocuparea forței de muncă în favoarea IMM-urilor, investiții în active corporale (terenuri, clădiri, echipamente/ mașini) și în active necorporale (cheltuieli ocazionate de transferul de tehnologie) și costuri salariale;
- în cazul ajutoarelor pentru întreprinderile mici nou-create de femeile antreprenor, costurile eligibile sunt costurile juridice, de consiliere, de consultanță și administrative legate direct de înființarea întreprinderii, precum și anumite costuri suportate în primii cinci ani de la înființarea acesteia (de exemplu, dobânzile percepute la finanțările externe și dividende, comisioane pentru închirierea de instalații/echipamente de producție; energia electrică, apă, energia termică, taxe și impozite - altele decât TVA-ul și impozitul pe profitul societății - și cheltuielile administrative; amortizarea, cheltuielile pentru achiziționarea în regim de leasing a instalațiilor, costurile salariale, costurile îngrijirii copilului și îngrijirii părinților);
- în cazul ajutoarelor pentru IMM-uri în vederea adaptării din timp la viitoarele standarde comunitare, costurile eligibile sunt costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea nivelului de protecție a mediului cerut de standardele comunitare în comparație cu nivelul existent al protecției mediului cerut anterior intrării în vigoare a acestui standard;
- în cazul consultanților și participării la târguri, costul serviciilor oferite de consultanții externi și costurile legate de prima participare a întreprinderii la un anumit târg sau expoziție;
- în cazul ajutoarelor pentru costurile aferente drepturilor de proprietate industrială, costurile eligibile includ toate costurile anterioare acordării dreptului în prima jurisdicție (inclusiv costurile legate de pregătirea, depunerea și examinarea cererii, precum și de reînnoirea cererii), costurile pentru traducere și alte costuri suportate pentru obținerea sau validarea dreptului în alte jurisdicții, costurile suportate pentru apărarea valabilității dreptului pe parcursul examinării oficiale a cererii și a eventualelor proceduri de opoziție (chiar dacă astfel de costuri intervin după recunoașterea dreptului).
- în cazul ajutoarelor pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării, costurile eligibile sunt costurile legate de consultanța managerială, asistența tehnologică,

serviciile de transfer de tehnologie, formare, consultanță în materie de achiziție, protejarea și comercializarea drepturilor de proprietate intelectuală și pentru acordurile de acordare a licențelor, activitățile de consiliere referitoare la utilizarea standardelor. Pentru serviciile de sprijin în domeniul inovării, costurile includ costurile legate de spațiile de lucru, băncile de date, bibliotecile tehnice, studiile de piață, utilizarea laboratoarelor, etichetarea, testarea și certificarea calității.

Intensități maxime ale ajutorului

Tabel 11: Intensități maxime ale ajutorului

Măsură	Intensitatea ajutorului
Investiții și ocuparea forței de muncă²⁸	20%
<ul style="list-style-type: none"> • Întreprinderi mici • Întreprinderi mijlocii 	10%
Femei antreprenor	15%
<ul style="list-style-type: none"> • Întreprinderi mici 	
Adaptarea din timp la viitoarele standarde comunitare	15%
<ul style="list-style-type: none"> • Întreprinderi mici • Întreprinderi mijlocii 	10%
Servicii oferite de consultanți externi și participare la târguri	50%
Costurile aferente drepturilor de proprietate industrială	100%
<ul style="list-style-type: none"> • cercetare fundamentală • cercetare industrială • dezvoltare experimentală 	50% 25%
Servicii de consultanță pentru inovare și servicii de asistență pentru inovare	75% cu excepția cazului în care deține o certificare națională sau europeană

Notificare

Măsurile de ajutor care îndeplinesc condițiile stabilite în RGECA sunt exceptate de la obligația de notificare *ex ante*. Totuși, proiectele mari care respectă următoarele plafoane *nu sunt exceptate* de la notificare individuală atunci când echivalentul-subvenție brut al ajutorului individual depășește 7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect de investiții. În ceea ce privește participarea IMM-urilor la târguri și ajutoarele pentru consultanță în favoarea IMM-urilor, pragul este fixat la 2 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect. Pentru costurile aferente drepturilor de proprietate industrială ale IMM-urilor, pragul este de 5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect. Pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și serviciile de sprijinire a inovării, pragul este de maxim 200 000 EUR per beneficiar pe o perioadă de trei ani.

²⁸ Pentru investițiile în activitățile de prelucrare și de comercializare a produselor agricole, intensitățile ajutorului sunt mai mari.

Fișa 7 Ajutorul pentru ocuparea forței de muncă

Referință

Prezenta fișă rezumă aplicarea RGECA la ajutoarele de stat pentru ocuparea forței de muncă. Normele specifice privind ajutoarele regionale pentru investiții și pentru ocuparea forței de muncă și privind ajutoarele pentru investiții și pentru ocuparea forței de muncă în favoarea IMM-urilor sunt prezentate în fișele tematice corespunzătoare.

Domeniu de aplicare

Secțiunea RGECA referitoare la ocuparea forței de muncă reglementează doar ajutoarele acordate în următoarele scopuri:

- recrutarea lucrătorilor defavorizați sub formă de subvenții salariale;
- angajarea lucrătorilor cu handicap sub formă de subvenții salariale;
- acoperirea costului suplimentar pentru angajarea persoanelor cu handicap.

Prin derogare de la domeniul general de aplicare al RGECA, ajutoarele pentru ocuparea forței de muncă sunt autorizate chiar și în sectoarele pescuitului și al acvaculturii, precum și pentru producția primară de produse agricole.

Concepte

Lucrător defavorizat: orice persoană care îndeplinește una dintre următoarele condiții:

- nu a avut un loc de muncă regulat remunerat în ultimele 6 luni;
- nu a absolvit o formă de învățământ secundar sau nu deține o calificare profesională;
- are o vârstă de peste 50 de ani;
- trăiește singură, având în întreținerea sa una sau mai multe persoane;
- lucrează într-un sector sau profesie dintr-un stat membru în care dezechilibrul repartizării posturilor între bărbați și femei este cu cel puțin 25% mai mare decât media dezechilibrului repartizării posturilor între bărbați și femei în toate sectoarele economice în statul membru în cauză și care aparține grupului de gen minoritar; sau
- este membru al unei minorități etnice și are nevoie să își dezvolte profilul lingvistic, formarea profesională sau experiența de muncă pentru a-și îmbunătăți șansele de a obține un loc de muncă stabil.

Lucrător extrem de defavorizat: orice persoană care a fost în șomaj cel puțin 24 de luni.

Lucrător cu handicap: orice persoană care este considerată persoană cu handicap conform legislației naționale sau care suferă de o deficiență recunoscută ca urmare a unui handicap fizic, mental sau psihologic.

Condiții

Condiții pe care trebuie să le îndeplinească ajutoarele pentru *recrutarea lucrătorilor defavorizați și ajutoarele pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap sub formă de subvenții salariale:*

- angajarea trebuie să reprezinte o creștere netă a numărului de locurilor de muncă sau,

dacă nu, posturile trebuie să fi devenit vacante ca urmare a încetării la cerere a raporturilor de muncă, a unui handicap, a pensionării pentru limită de vârstă, a reducerii voluntare a timpului de lucru sau a concedierii legale pentru abatere profesională, și nu ca rezultat al reducerii unor posturi;

- locul de muncă trebuie menținut pentru cel puțin perioada corespunzătoare celei prevăzute de legislația națională sau de contractele colective.

Cost eligibil

Ajutoare pentru recrutarea de persoane defavorizate: costurile salariale pe o perioadă cuprinsă între un an și 24 de luni pentru lucrătorii extrem de defavorizați (atunci când durata încadrării în muncă este mai mică de 12/24 de luni, ajutorul se reduce proporțional în mod corespunzător).

Ajutoare pentru angajarea de lucrători cu handicap: costurile salariale pentru perioada încadrării în muncă a lucrătorului cu handicap (atunci când aceasta este mai mică de 12 luni, ajutorul se reduce proporțional).

Ajutoare pentru costurile suplimentare generate de încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap: costuri suplimentare aferente încadrării în muncă a lucrătorilor cu handicap (cu excepția costurilor salariale), inclusiv costuri pentru adaptarea incintelor, pentru încadrarea în muncă a personalului exclusiv cu scopul de a asista lucrătorii cu handicap și pentru adaptarea sau achiziționarea echipamentului pentru lucrătorii cu handicap, dacă beneficiarul oferă locuri de muncă protejate, costurile de construcție, instalare sau extindere a unităților, precum și orice costuri de administrare și transport ce rezultă direct din încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap.

Ajutor maxim

Tabel 12: Intensități maxime ale ajutorului

Măsură	Intensitatea ajutorului
Ajutor pentru recrutarea de lucrători defavorizați	50%
Ajutoare pentru angajarea de lucrători cu handicap	75%
Ajutoare pentru costurile suplimentare generate de încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap	100%

Notificare

Tabel 13: Ajutoare care nu se exceptează de la obligația de notificare

Măsură	Prag individual care trebuie notificat în temeiul RGECA
Ajutoare acordate IMM-urilor pentru investiții și pentru ocuparea forței de muncă	7,5 milioane EUR pe întreprindere și pe proiect;
Recrutarea de lucrători defavorizați	5 milioane EUR pe întreprindere pe an
Angajarea lucrătorilor cu handicap sub formă de subvenții salariale;	10 milioane EUR pe întreprindere pe an
Cheltuieli suplimentare generate de încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap	10 milioane EUR pe întreprindere pe an
Alte tipuri de măsuri legate de angajare care nu intră în niciuna dintre categoriile exceptate	N/A

Fișa 8 Ajutor pentru formare

Referință

Prezenta fișă rezumă aplicarea RGECA la ajutoarele pentru formare.

Domeniu de aplicare

Prin derogare de la domeniul general de aplicare al RGECA, ajutoarele pentru formare sunt autorizate chiar și în sectoarele pescuitului și al acvaculturii, precum și pentru producția primară de produse agricole și în sectorul cărbunelui.

RGECA cuprinde toate formulele de sprijin public pentru formare care favorizează una sau mai multe firme sau sectoare ale industriei prin reducerea costurilor pe care ar trebui să le suporte acestea atunci când vor ca angajații lor să dobândească noi calificări. Regulamentul se aplică ajutorului pentru formare dacă aceasta este oferită de firmele înseși sau de către centre de formare publice sau private.

Concepte

Formare specifică: formare care implică o educație aplicabilă în principal și direct poziției prezente sau viitoare a angajatului în cadrul întreprinderii și care oferă calificări care nu sunt, sau sunt în măsură limitată, transferabile la alte întreprinderi sau domenii de lucru.

Formare generală: formare care implică o educație care nu este aplicabilă doar, sau în principal, poziției prezente sau viitoare a angajatului în cadrul întreprinderii, ci care oferă calificări care sunt în mare măsură transferabile la alte întreprinderi sau domenii de lucru și care deci îmbunătățesc substanțial posibilitatea de angajare a angajatului. Formarea este considerată „generală” dacă, de exemplu, este organizată în comun de către mai multe întreprinderi independente sau este deschisă salariaților din diferite întreprinderi. Formarea este considerată de asemenea „generală” dacă este recunoscută, certificată sau validată de autorități sau organisme publice cărora statul membru sau Comunitatea le-a acordat competențele necesare.

În cazul în care proiectul implică atât componente de formare generală, cât și componente de formare specifică, ce nu pot fi separate, precum și în cazul în care caracterul proiectului nu poate fi stabilit, se aplică intensitățile ajutoarelor aplicabile formării specifice.

Cost eligibil

- costurile de personal ale formatorilor;
- costurile de deplasare ale formatorilor și participanților la formare, inclusiv pentru cazare;
- alte cheltuieli curente (materiale, provizii etc.);
- amortizarea uneltelor și echipamentelor în proporție cu folosirea lor exclusivă pentru schema de formare în cauză;
- costul serviciilor de consultanță și de îndrumare cu privire la proiectul de formare;
- costurile de personal ale participanților la formare și costurile indirecte generale (costuri administrative, chirie, cheltuieli generale) până la valoarea totalului costurilor eligibile menționate anterior. În privința costurilor de personal ale participanților la

formare, se iau în considerare numai orele în care participanții participă efectiv la formare, după deducerea eventualelor ore de producție.

Ajutor maxim

Tabel 14: Intensități de ajutor maxime

	Formare specifică	Formare generală
Rata standard	25%	60%
Altele:		
Întreprinderi mijlocii	35%	70%
Întreprinderi mici	45%	80%
Beneficiari: Lucrători defavorizați sau cu handicap	35%	70%
Sectorul transportului maritim	100%	100%

Notificare

Ajutoarele pentru formare care depășesc 2 milioane EUR pe proiect de formare nu sunt exceptate de la notificarea individuală.

Fișa 9 Măsuri de capital de risc

Referințe

Prezenta fișă rezumă „Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru promovarea de investiții de capital de risc în întreprinderi mici și mijlocii” (Jurnalul Oficial C 194, 18.8.2006, p. 2) (denumite în continuare în această fișă „orientările”). Fișa cuprinde, de asemenea, informații privind aplicarea RGECA la măsurile de capital de risc.

Scop

Scopul orientărilor este de a stabili criteriile pe care Comisia le va aplica în evaluarea compatibilității măsurilor de capital de risc conform articolului 87 alineatul (3) litera (c) din tratat.

Domeniu de aplicare

Se aplică la schemele de capital de risc destinate doar IMM-urilor. Măsuri proiectate să ofere sau să promoveze finanțarea capitalului de risc și/sau cvasicapitalului pentru întreprinderi aflate în faza de demarare sau de extindere.

Măsurile de capital de risc trebuie să excludă acordarea de ajutor întreprinderilor aflate în dificultate și societăților comerciale din domeniul construcțiilor navale și al industriei oțelului și cărbunelui. Orientările nu se aplică ajutorului pentru activități legate de export.

Comisia va acorda o atenție specială necesității de a preveni utilizarea acestor orientări pentru eludarea principiilor stabilite în cadrele, orientările și regulamentele existente.

Prezența ajutorului de stat

Atunci când evaluează măsurile de capital de risc, Comisia va examina dacă ajutorul de stat este prezent la fiecare dintre nivelurile următoare:

- Ajutor pentru investitori: În cazul în care o măsură permite investitorilor să participe la un fond de capital de risc în condiții mai favorabile decât dacă ar fi realizat această investiție în absența măsurii, investitorii respectivi pot primi ajutor de stat. Același lucru se aplică atunci când investitorii privați participă la un fond în condiții mai favorabile decât investitorii publici.
- Ajutor pentru un vehicul sau fond de investiții și/sau gestionarul său: În mod normal, fondul este doar un vehicul intermediar pentru transferul ajutorului mai degrabă decât un beneficiar al ajutorului. Cu toate acestea, în anumite cazuri (de exemplu în legătură cu măsurile fiscale sau alte măsuri care implică transferuri directe în favoarea unui vehicul de investiție sau a unui fond având caracterul unei întreprinderi independente), ajutorul poate fi prezent dacă investiția nu este făcută în condiții care ar fi acceptabile pentru un operator economic care funcționează în condiții obișnuite.
- Ajutor pentru întreprinderile în care s-a investit: Întreprinderile nu vor fi considerate ca beneficiari ai ajutorului dacă investiția este făcută în condiții care ar fi acceptabile pentru un investitor privat într-o economie de piață în absența oricărei intervenții a statului. În acest scop, Comisia va examina, *inter alia*, dacă deciziile de investiții urmăresc profitul, sunt legate de un plan de afaceri rezonabil și dacă fac obiectul unei strategii de ieșire realiste.

Criterii pentru evaluarea măsurilor de capital de risc

Comisia va evalua compatibilitatea măsurilor de capital de risc luând în considerare efectul stimulat, necesitatea ajutorului, existența unei disfuncționalități a pieței și proporționalitatea ajutorului.

Orientările stabilesc un set de condiții conform cărora Comisia va considera că ajutorul sub forma capitalului de risc este compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din tratat. Pentru măsurile care îndeplinesc aceste criterii, se va presupune că efectul stimulat, necesitatea și proporționalitatea ajutorului sunt îndeplinite și că bilanțul total a măsurii de ajutor este pozitiv. Aceste criterii includ:

- nivel maxim de tranșe de investiții de 1,5 milioane EUR per IMM țintă pentru fiecare perioadă de douăsprezece luni;
- restricție la finanțarea legată de faza premergătoare, de demarare sau de extindere sau de faza de demarare pentru întreprinderile mijlocii din afara zonelor asistate;
- prevalența instrumentelor de investiții de capital sau cvasicapital (cel puțin 70% din bugetul măsurii);
- participarea obligatorie a investitorilor privați (cel puțin 50% din finanțare sau 30% în zonele asistate);
- caracterul profitabil al deciziilor de investiții;
- gestionare comercială.

Măsurile de capital de risc care nu îndeplinesc toate condițiile stabilite mai sus fac obiectul *evaluării detaliate a compatibilității* bazate pe un test comparativ, pentru a verifica dacă sunt îndreptate spre disfuncționalitatea relevantă a pieței, riscurile mai mari de excludere potențială a investițiilor private și denaturarea concurenței.

Comisia va considera următoarele caracteristici ca elemente pozitive în evaluarea comparativă:

- existența și dovada unei disfuncționalități ale pieței;
- adecvarea instrumentului;
- efectul stimulat și necesitatea ajutorului:
 - gestionare comercială;
 - prezența unui comitet de investiție;
 - mărimea măsurii/fondului;
 - prezența investitorilor providențiali („business angels”);
- Proporționalitate (inclusiv licitație deschisă pentru gestionari, cerere de ofertă sau invitație publică pentru investitori).

Comisia va analiza aceste elemente pozitive în comparație cu următoarele efecte negative potențiale ale ajutorului:

- excluderea investițiilor private;
- alte denaturări ale concurenței, pentru că nu poate fi exclus faptul că măsurile de capital de risc ar putea avea efectul de menținere pe linia de plutire a firmelor sau sectoarelor ineficiente sau de creștere artificială a evaluării și astfel, de denaturare a pieței capitalului de risc. Ajutorul specific sectorului poate de asemenea menține producția în sectoarele neconcurențiale, în timp ce ajutorul specific regiunii poate contribui la o alocare ineficientă a factorilor de producție pe cuprinsul regiunilor.

Notificare

RGECA a introdus ajutoarele sub formă de măsuri de capital de risc în categoriile de ajutoare care sunt exceptate de la obligația de notificare. Sub rezerva condițiilor prevăzute de RGECA, nu este necesară notificarea ajutoarelor sub forma unei participări la un fond privat de investiții de capital care urmărește obținerea unui profit, gestionat pe o bază comercială.

În cazul în care condițiile prevăzute de RGECA nu sunt respectate, aceste ajutoare trebuie notificate și vor fi evaluate pe baza orientărilor.

Fișa 10 Elemente de ajutor în vânzarea de terenuri și clădiri de către autoritățile publice

Referințe

Prezenta fișă rezumă „Comunicarea Comisiei privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice” (Jurnalul Oficial C 209, 10.7.1997, p.3) (denumită în continuare în această fișă, „comunicarea”)²⁹.

Scop

Scopul acestei comunicări este:

- de a contura o procedură simplă care să permită statelor membre să se ocupe de vânzarea de terenuri și clădiri într-un mod care să excludă în mod automat existența ajutorului de stat
- de a preciza cazurile de vânzări de terenuri și clădiri care ar trebui notificate Comisiei.

Principiu

Comisia presupune că vânzarea de terenuri și clădiri de către o autoritate publică nu cuprinde ajutor dacă a fost urmată oricare dintre cele două proceduri de mai jos:

- vânzarea a fost încheiată pe baza unei proceduri de licitație mediatizată suficient, deschisă, necondiționată, acceptându-se cea mai bună sau singura ofertă.
- vânzarea a fost realizată la valoarea de piață astfel cum a fost aceasta stabilită de evaluatori independenți.

Prețul la care terenul sau clădirile respective sunt vândute trebuie să fie conform **cel puțin** prețului indicat de un „expert de bunuri” independent în evaluarea sa a activelor.

Dacă după un efort rezonabil de a vinde la valoarea indicată în expertiză este clar că terenul/clădirea nu poate fi vândut(ă) la acel preț, se consideră că o diferență de până la 5% din valoarea originală este conformă condițiilor pieței.

Statele membre trebuie să notifice Comisia, fără a aduce atingere regulii *de minimis* (a se vedea fișa 13), orice vânzare care nu a fost încheiată în conformitate cu oricare dintre procedurile descrise mai sus.

²⁹ În prezent, Comisia pregătește o comunicare amplă privind aplicarea testului investitorului economic privat pe piață, care ar încorpora normele actuale.

Fișa 11 Servicii de interes economic general

Referințe

Această fișă rezumă „Decizia Comisiei din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE la ajutorul de stat, sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general” (2005/842/CE) (Jurnalul Oficial L 312, 29.11.2005, p. 67-73), „Cadrul comunitar privind ajutorul de stat sub forma compensației pentru obligația de serviciu public” (2005/C 297/04) (Jurnalul Oficial C 297, 29.11.2005, pp. 4-7) și Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare din cadrul anumitor întreprinderi (versiune codificată) (Jurnalul Oficial L 318, 17.11.2006, paginile 17- 25) (denumite în continuare în această fișă, „decizia”, „cadrul”, respectiv „directiva privind transparența”).

Scop

Scopul deciziei și cadrului este de a oferi o mai mare certitudine juridică pentru finanțarea serviciilor de interes economic general. Decizia și cadrul urmează hotărârea Curții de Justiție în cazul Altmark³⁰ și sunt proiectate să asigure faptul că societățile pot primi sprijin public pentru acoperirea tuturor costurilor contractate, inclusiv un profit rezonabil, pentru efectuarea de sarcini de serviciu public astfel cum sunt acestea definite și încredințate lor de către autoritățile publice, asigurându-se în același timp că nu se supracompensează costurile serviciului public și nu se face o subvenționare încrucișată în favoarea activităților comerciale care ar putea denatura concurența.

Domeniu de aplicare

Prin definiție, decizia și cadrul se aplică doar întreprinderilor care furnizează servicii în interes economic general astfel cum sunt definite în tratat, în legislația secundară și în jurisprudența aplicabilă. Decizia și cadrul se aplică doar întreprinderilor care desfășoară activități *economice*, deoarece sprijinul financiar acordat entităților care nu desfășoară activități economice nu constituie ajutor de stat.

Concepte

Serviciile de interes economic general (SIEG) desemnează activități economice pe care autoritățile publice le identifică ca fiind de importanță deosebită pentru cetățeni și care nu ar fi furnizate (sau ar fi furnizate în alte condiții) dacă nu ar exista o intervenție publică. Activitatea trebuie să prezinte caracteristici speciale în comparație cu interesul economic general al altor activități economice.

Criteriile Altmark desemnează condițiile stabilite de hotărârea de referință a Curții de Justiție conform căreia compensarea pentru SIEG nu ar trebuie să fie considerată ajutor de stat. Pe scurt:

- (i) activitatea se califică drept SIEG și sarcinile și obligațiile acesteia sunt clar definite;

³⁰ C-280/00, 24.7.2003.

(ii) parametrii pentru compensarea costurilor serviciului public sunt obiectivi, transparenți și sunt stabiliți în prealabil;

(iii) compensarea nu depășește costurile nete pentru furnizarea serviciului plus un profit rezonabil (adică fără supracompensare); și

(iv) compensarea este stabilită fie prin *achiziție publică* sau, dacă nu a avut loc nicio licitație publică, societății careia i s-a încredințat SIEG i se acordă compensarea pe baza costurilor unei societăți tipice bine administrate.

Măsuri

1. Decizia

Decizia specifică condițiile conform cărora compensarea societăților pentru furnizarea de SIEG este compatibilă cu normele privind ajutorul de stat și *nu trebuie să fie notificată* în prealabil Comisiei.

Condiții:

- un mandat de serviciu public definit clar;
- nicio supracompensare;
- compensare de mai puțin de 30 de milioane EUR pe an per întreprindere; și cifră de afaceri anuală de mai puțin de 100 milioane EUR per întreprindere.
- nicio limită pentru valoarea compensației:
 - spitale;
 - locuințe sociale;
 - transport aerian și maritim spre insule;
 - aeroporturi și porturi sub pragurile specifice definite în volume de pasageri.

2. Cadru

Cadrul specifică condițiile conform cărora compensarea care nu este prevăzută de decizie este *compatibilă* cu normele privind ajutorul de stat. O astfel de compensare va trebui notificată Comisiei datorită riscului mai mare de denaturare a concurenței.

Regulile sunt proiectate să asigure că nu există *nicio supracompensare* (compensare care depășește costurile nete ale serviciului public) și *nicio subvenționare încrucișată* (compensare care este utilizată pe alte piețe deschise concurenței) deoarece asemenea circumstanțe nu pot fi compatibile cu tratatul.

3. Directiva privind transparența

Directiva privind transparența clarifică faptul că societățile comerciale care primesc compensare și care activează atât în serviciul public, cât și pentru alte piețe trebuie să aibă conturi diferite pentru activitățile lor, astfel încât să poată fi stabilită absența supracompensării.

Fișa 12 Comunicarea privind garanțiile

Referință

Prezenta fișă rezumă „Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții” (Jurnalul Oficial C 155, 20.6.2008, p. 10-22 și corrigendumul la pagina 15, publicat în Jurnalul Oficial C 244, 25.9.2008, p. 32) (denumită numai în prezenta fișă „comunicarea”).

Domeniu de aplicare

Comunicarea se aplică atât *garanțiilor individuale*, cât și *schemelor de garanții*. Aceasta se aplică tuturor sectoarelor economice, inclusiv în cazul agriculturii, al pescuitului și al transporturilor, fără a aduce atingere normelor specifice privind garanțiile din sectoarele respective.

Comunicarea nu se aplică garanțiilor pentru credite la export.

Comunicarea fixează norme privind cazurile în care se consideră că o garanție este conformă cu piața și că, astfel, nu constituie ajutor. De asemenea, aceasta prevede evaluarea garanțiilor care conțin un element de ajutor.

Concepte

În general, garanțiile sunt colaterale unui **împrumut sau unei alte obligații financiare** pe care urmează a o contracta un împrumutat de la un creditor. Aceleași norme se aplică și altor tipuri de garanții care implică un transfer similar al riscului (de exemplu, investițiile într-un fond).

Comunicarea fixează norme privind **metodologiile** clare și transparente de calculare a elementului de ajutor dintr-o anumită garanție sau dintr-o schemă de garanții. Se introduc norme simplificate pentru IMM-uri pentru a le permite acestora să depășească dificultățile deosebite cu care se confruntă în ceea ce privește accesul la finanțare.

Se consideră că garanțiile care îndeplinesc condițiile enunțate în partea 3 a comunicării nu aduc niciun avantaj beneficiarului și, prin urmare, nu constituie ajutor de stat. Evaluarea elementului de ajutor de stat din garanție se bazează pe principiul investitorului privat în economia de piață³¹, deoarece depinde de **evaluarea** adecvată a **riscului** prin intermediul **notării**. Nu este necesar ca ratingul să fie stabilit de o agenție internațională, ci poate fi efectuat de banca beneficiarului.

Pentru garanțiile care conțin un element de ajutor de stat, ajutorul de stat este considerat a fi diferența dintre prețul corespunzător de piață al garanției și prețul efectiv plătit pentru această măsură.

³¹ În conformitate cu acest principiu, investițiile sau alte forme de finanțare a întreprinderilor de către autoritățile publice pot fi acceptate dacă sunt efectuate în condițiile pe care investitorul privat le-ar fi acceptat pentru o tranzacție comparabilă.

Criterii

Pentru a exclude existența unui ajutor, garanția trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

(a) Garanții individuale:

- împrumutul nu este o întreprindere în dificultate (a se vedea fișa 5. NB: noile IMM-uri nu sunt considerate întreprinderi în dificultate în sensul aplicării comunicării);
- garanția trebuie să fie legată de o tranzacție financiară specifică și având o valoare maximă și durată limitate;
- acoperirea maximă: 80% din soldul creditului (sau altă obligație financiară);
- proporționalitatea rambursărilor și a diminuării garanției, precum și a pierderilor suportate;
- pentru garanție se achită prețul corespunzător prețului de piață (având în vedere specificitățile tranzacției);
- **IMM-uri:** posibilitatea de a utiliza prime safe-harbour predefinite (legate de ratingul de credit a IMM-ului respectiv). Posibilitatea de a demonstra că primele mai scăzute sunt conforme cu piața. Se aplică o primă safe-harbour de 3,8% pe an, chiar și în absența ratingului, pentru întreprinderile nou-create.

(b) Scheme de garanții:

- nu sunt disponibile pentru întreprinderile aflate în dificultate;
- garanția legate de o tranzacție specifică și cu o valoare maximă și durată limitate;
- acoperirea maximă: 80% din soldul creditului (sau altă obligație financiară);
- primele se revizuiesc cel puțin o dată pe an;
- primele trebuie să acopere riscurile normale, costurile administrative și remunerarea anuală a unui capital adecvat;
- condiții transparente pentru garanțiile viitoare (de exemplu, întreprinderi eligibile);
- IMM-uri: prime safe-harbour sau posibilitatea unei prime unice (evitându-se necesitatea unui rating individual al IMM-urilor beneficiare) pentru o valoare garantată de maxim 2,5 milioane EUR pe întreprindere în cadrul unei anumite scheme (ceea ce permite un efect de cumulare a riscului în favoarea garanțiilor cu valoare scăzută pentru IMM-uri).

Alte observații:

Plafonul de 80% nu se aplică garanțiilor care acoperă titlurile de creanță sau garanțiilor care sunt acordate întreprinderilor care furnizează anumite servicii de interes economic general la nivel local.

NB: Garanțiile de maxim 1,5 milioane EUR pot beneficia de regimul *de minimis* definit în Regulamentul *de minimis*³².

³² Fără a se aduce atingere posibilității ca statele membre să notifice metodologiile, conform articolului 2 alineatul (4) litera (d) din Regulamentul *de minimis*. A se vedea fișa 13.

Fișa 13 Regula „*de minimis*”

Referință

Prezenta fișă rezumă „Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor de minimis” (Jurnalul Oficial L 379, 28.12.2006, p. 5) (denumit în continuare în această fișă „regulamentul”).

Domeniu de aplicare

Regulamentul se referă la sume mici de ajutor de stat („ajutoare *de minimis*”) care nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din tratat și care, prin urmare, nu sunt supuse cerinței de notificare.

Regula *de minimis* nu se aplică întreprinderilor care desfășoară activitate în sectorul pescuitului și acvaculturii, sectorul cărbunelui și producției primare de produse agricole enumerate în anexa I la tratat. Regula se aplică, cu un anumit număr de condiții suplimentare, întreprinderilor care activează în prelucrarea sau comercializarea produselor agricole. În sectorul transportului, ajutorul *de minimis* nu poate fi utilizat pentru achiziționarea de vehicule pentru transportul rutier de mărfuri. În final, acest regulament nu se referă la întreprinderile aflate în dificultate.

Concept

Regula *de minimis* stabilește o valoare a pragului pentru ajutor sub care se poate spune că articolul 87 alineatul (1) nu se aplică, astfel că măsura nu mai trebuie notificată în prealabil Comisiei. Regula se bazează pe presupunerea că, în marea majoritate a cazurilor, sume mici de ajutor nu au efect asupra comerțului și concurenței între statele membre.

Criterii

Pentru a beneficia de regula *de minimis*, ajutorul trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

- Plafonul pentru ajutorul prevăzut în regula *de minimis* este în general 200 000 EUR (echivalentul în numerar al subvenției) pentru orice perioadă de trei ani fiscali. Perioada relevantă de trei ani are un caracter mobil, astfel încât pentru fiecare nouă subvenție *de minimis*, trebuie calculată valoarea totală a ajutorului *de minimis* acordat pe parcursul a trei ani fiscali consecutivi (inclusiv anul fiscal respectiv).
- Plafonul se va aplica la totalul asistenței publice considerate a fi ajutor *de minimis*. Acesta nu va afecta posibilitatea ca beneficiarul să obțină alt ajutor de stat în cadrul schemelor aprobate de Comisie, fără a se aduce atingere regulii cumulării descrise mai jos.
- Plafonul se aplică la ajutorul de orice tip, indiferent de forma pe care o ia sau de scopul urmărit. Singurul tip de ajutor care nu beneficiază de regula *de minimis* este ajutorul pentru export.
- Regulamentul se aplică doar formelor „transparente” de ajutor, însemnând ajutor pentru care este posibil să se calculeze în prealabil echivalentul subvenție brut fără a fi necesar să se efectueze o evaluare a riscului. Aceasta implică un anumit număr de restricții în ceea ce privește anumite forme de ajutor, cum ar fi, de exemplu, garanțiile. Doar garanțiile cu o

valoare mai mică de 1,5 milioane EUR pot face obiectul regulamentului³³.

Cumulare

Plafonul de mai sus (200 000 EUR de ajutor *de minimis* pentru o perioadă de trei ani fiscali) se aplică sumei totale de ajutor *de minimis* acordat unei singure societăți comerciale. Suma este redusă la 100 000 EUR în sectorul transportului rutier.

Atunci când acordă un ajutor *de minimis* unei anumite întreprinderi, statul membru în cauză trebuie să verifice dacă noul ajutor nu va ridica suma totală de ajutor *de minimis* primită de acea întreprindere în timpul perioadei relevante de trei ani peste plafonul de 200 000 EUR (sau 100 000 EUR, după caz).

Statul membru este răspunzător pentru stabilirea instrumentelor necesare pentru asigurarea unui control eficient în ceea ce privește respectarea pragului *de minimis* cumulat. Acest lucru poate fi realizat în două moduri:

- Fie statul membru creează un registru central al ajutorului *de minimis* care să cuprindă informații complete privind toate ajutoarele *de minimis* acordate de către orice autoritate din cadrul statului membru.
- Alternativ, statul membru informează explicit întreprinderea cu privire la caracterul *de minimis* al ajutorului și obține de la întreprinderea respectivă informații complete despre alte ajutoare *de minimis* primite în cursul celor doi ani fiscali anteriori și în anul fiscal curent. În orice caz, statul membru răspunde pentru asigurarea respectării plafonului cumulat.

³³ Fără a se aduce atingere posibilității ca statele membre să notifice metodologiile, conform articolului 2 alineatul (4) litera (d) din regulament.